

ABDIJKERK - LOOSDUINEN
WERKGROEP KERKMUZIEK EN KONCERTEN

wintercyclus 76-77

OPENINGSKONSERT BIJ KAARSLICHT

op zondag 3 oktober 1976, 20.15 uur

door: Hubert SCHOONBROODT, orgel
Thérèse ALLARD, viool
Hubert VANASCHEN, bariton

leden van de "camerata leodiensis"
te LUIK, BELGIE

toegang f3,50
HCT/CJP/65+ f2,50

**Buitengewoon
kaarslichtconcert in Abdijkerk**

In de historische Abdijkerk, Willem III-straat, Loosduinen, zal op zondag 3 oktober om 20.15 uur een bijzonder concert plaatsvinden. Bij kaarslicht zullen dan enkele leden van het vermaarde Belgische ensemble „Camerata Leodiensis" optreden, te weten Thérèse Allard (viool), Hubert Vanaschen (bariton) en Hubert Schoonbroodt, één der beste Belgische organisten, titularis professor aan het Luikse Koninklijk Conservatorium, die reeds een voornamere reputatie geniet op het internationale concertpodium.

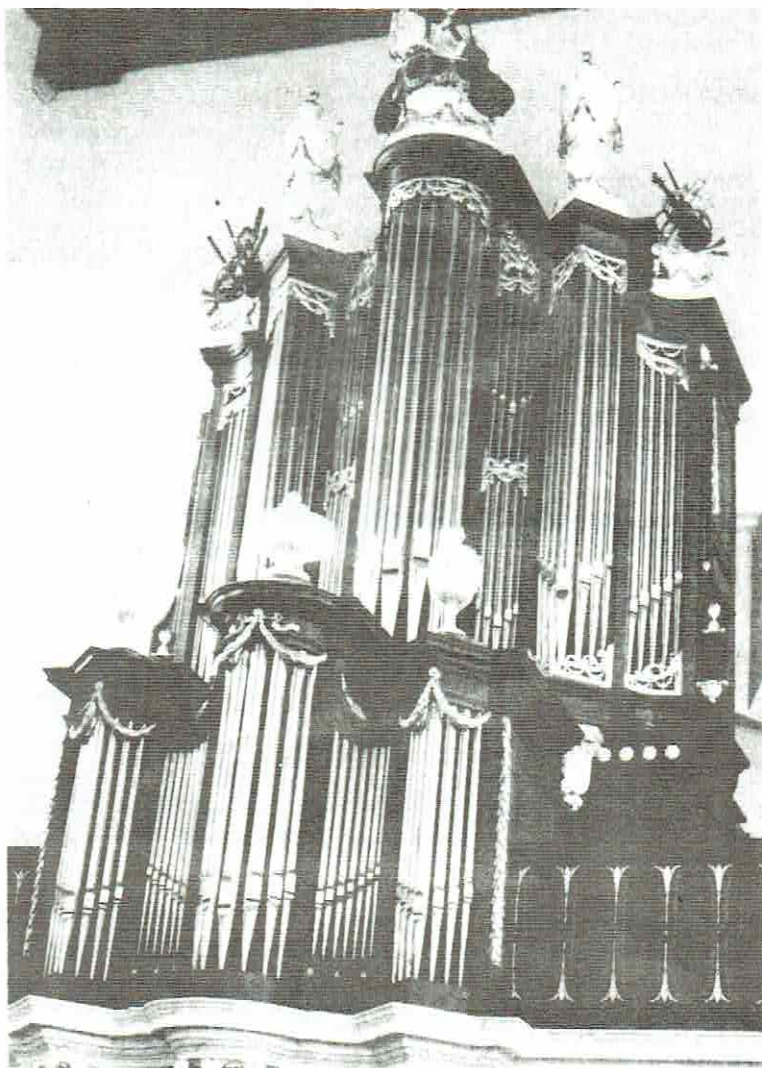
Het ensemble zal werken ten gehore brengen van o.a. Sweelinck, Böhm, Corelli, Chaumont, Telemann en Froidebise.

De toegangsprijs is f 3,50, maar CJP-leden, HCT en 65+ betalen slechts f 2,50. Dit concert kwam tot stand i.s.m. de dienst culturele zaken van de Belgische Ambassade.

ABDIJKERK

LOOSDUINEN

Buitengewoon concert bij kaarslicht
zondag 3 oktober 20.15 uur

Uitvoerenden: HUBERT SCHOONBROODT orgel
Thérèse ALLARD viool
Hubert VANASCHEN bariton

Werkgroep Kerkmuziek en Concerten
Wijkgemeente Abdijkerk

**muziek
in
den haag**

Redactie: Aad v.d. Ven
Bijdrage: Peter Visser

Het is de Werkgroep Kerkmuziek en Concerten van de Loosduinse wijkgemeente Abdijkerk kennelijk ernst. Na een reeks kaarslichtconcerten door Nederlandse organisten in de afgelopen zomermaanden werd zondagavond j.l. weer een concert in de Abdijkerk gegeven, deze keer door drie Belgische musici: de bekende jonge organist Hubert Schoonbroodt, de violiste Therese Allard en de bariton Hubert Vanaschen. Het werd een overwegend voortreffelijk optreden in een ten dele interessant programma dat hoofdzakelijk aan de barok was gewijd. Opmerkelijk was vooral de bariton met zijn zeer persoonlijke, krachtige geluid; vermoedelijk geen zanger voor romantische herderinnetjespoëzie, maar echt een stem voor de Franse barok met z'n vaak heroïsche stijl. Niet minder gespied was het spel van de violiste, maar dat is ook begrijpelijk wanneer een kerkruimte gevuld moet worden. Alleen haar voordracht van een sonate van Corelli was soms wat ruw. Schoonbroodt excelleerde in de meer monumentale werken (Cornet, Chaumont). Wel is het vreemd dat een organist van zijn reputatie zo oppervlakkig en schijnbaar ongeïnteresseerd over een werkje van Sweelinck („Ballo del Granduca") heen speelt. (AvdV).

Haagsche Courant

BUITENGEWOON KAARSLICHT- KONCERT IN ABDIJKERK

In de historische Abdijkerk, Willem-III-
straat, Loosdunnen, zal op zondag 3 ok-

taber om 20.15 uur een bijzonder kon-
cert bij kaarslicht plaatsvinden. Dan
zullen enkele leden van de „Camerata
Lothensis" uit Luik concorderen, te we-
ten Thérèse Allard (viool), Hubert Va-
naschen (harmonica) en Hubert Schoon-
broodt, één van de beste Belgische orga-
nisten van dit moment, titularis professor
aan het Luikse Koninklijk Conservato-
rium, die reeds een voornamere reputatie
geniet op het internationale concert-
podium.

Het ensemble zal werken ten gehore
brengen van o.a. Sweelinck, Corelli,
Böhm, Chaumont, Telemann en Fux-
bise. De toegang bedraagt f 3,50 en
CJP, leden HCT en 65-plussers betalen
slechts f 2,50. Dit concert is tot stand
gekomen i.s.m. de dienst culturele zaken
van de Belgische Ambassade.

HET ORGEL in de Abdijkerk werd gebouwd in 1780 door de haaſne orgelbouwer Joachim REICHNER, die ook het orgel bouwde voor de Ned. Hervormde Kerk van Rijswijk (ZH). Oorspronkelijk beſtond het orgel alleen uit het hoofdwerk (d.i. het grootſte, hooggelegen gedeelte van het instrument).

In 1791 werd het orgel uitgebreid met het rugwerk, eveneens door de orgelmaker Reichner.

In 1856 werd het orgel door de firma Bätz compleet gerenoveerd, waardoor het oorspronkelijke klankkarakter helaas vrijwel verloren is gegaan.

Na de kerkrestauratie werd het weer opgebouwd door de Fa. Flentrop uit Zaandam, die op enkele kleinigheden na het orgel weer terug bracht naar de toestand na de renovatie in 1856.

De dispositie:

Hoofdwerk:

Bourdon	16'
Prestant	8'
Holpijp	8'
Octaaf	4'
Fluit	4'
Quint	3'
Octaaf	2'
Cornet	5 st.
Mixtuur	3 st.
Trompet	8'

Rugwerk:

Prestant	8'
Bourdon	8'
Octaaf	4'
Fluit	4'
Roerquint	3'
Gemshoorn	2'
Gamba	8'
Dulciaan	8'

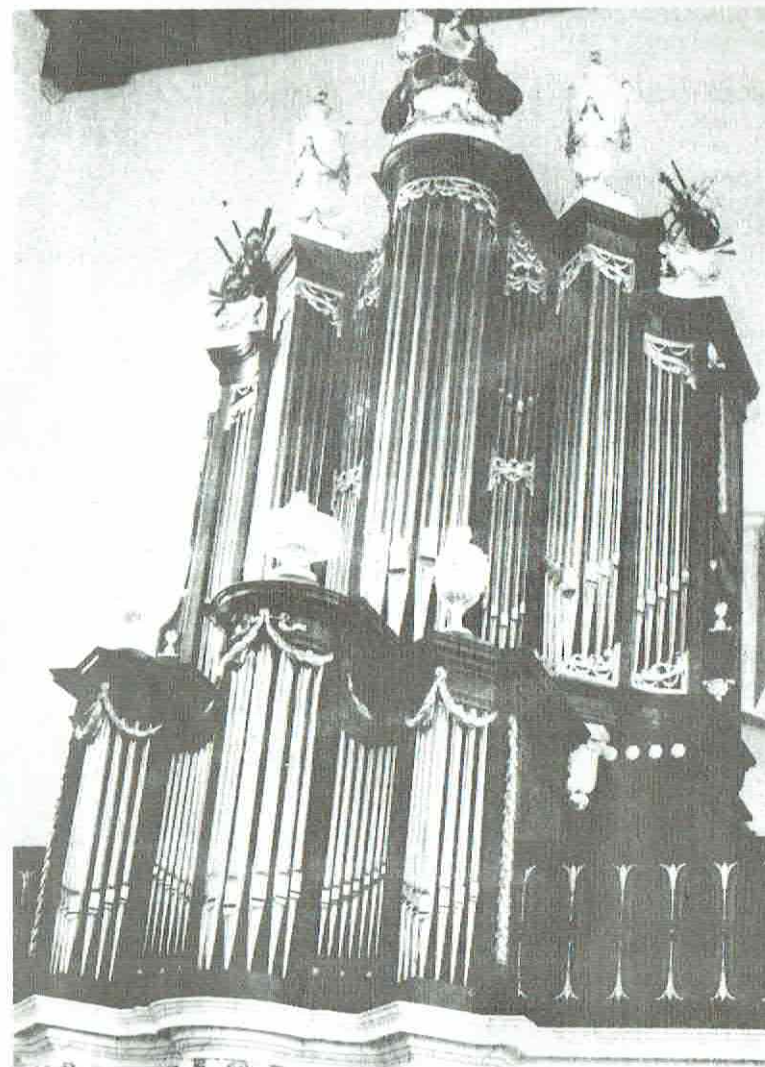
Tremulant op rugwerk.
Pedaal aangehangen.

—O—O—O—O—O—O—O—O—O—

De volgende gebeurtenis van concertante aard vindt plaats in het kader van de serie vespers die deze winter in de Abdijkerk worden georganiseerd.

Op zondag 12 december om 17.00 uur zal dan de cantate: "Nun komm der Heiden Heiland" van J.S.Bach worden uitgevoerd door de cantorij van Jan van Biezen uit Wassenaar.

Buitengewoon concert bij kaarslicht
zondag 3 oktober 20.15 uur

Uitvoerenden: HUBERT SCHOONBROODT orgel
Thérèse ALLARD viool
Hubert VANASCHEN bariton

Werkgroep Kerkmuziek en Concerten
Wijkgemeente Abdijkerk

PROGRAMMA

1. Ballo del Granduca (5 variaties) -J.P.Sweelinck (1562 - 1621)
2. Tantum ergo -Pieter Cornet (1560 - 1626)
3. Motet "Panis angelicus"
Psaume -Henry du Mont (1610 - 1684)
4. Choralpartita
"Ach wie nichtig, ach wie flüchtig"
(8 variaties) -Georg Böhm (1661-1713)
5. Sonate opus V no. 5 -Arcangelo Corelli (1653 - 1713)
6. Cantate "Von den himmlischen Freunden" -Joh. Rosenmüller (1620 - 1684)
7. Suite in de tweede toon -Lambert Chaumont (1635 - 1712)
8. Sonate opus 1 no 1 en mi mineur -Francois Hanot (1698 -1770)
9. Cantate "Hirt und Bischof uns'rer Seelen" -G.Ph.Telemann (1681 -1767)
10. Chant de mai opus 55 -Joseph Jongen (1873 - 1953)
11. Sonatine 1939 -Pierre Froidebise (1914 - 1962)
Choral varié - Cantilène - Capriccio

-o-o-o-o-o-o-o-

De collecte aan de uitgang - op basis van vrijwilligheid -
bevelen wij in uw BIJZONDERE AANDACHT aan !

HUBERT SCHOONBROODT, geboren 1941 in Eupen, België, studeerde aan het conservatorium van Verviers, het Lemmens-instituut te Mechelen en aan het Conservatoire National Supérieure de Musique en de Schola Cantorum te Parijs.

Onder begeleiding van beroemde musici als Pierre Froidebise (Luik) en Geoffrey-Dechaume (Parijs) specialiseerde hij zich in het herontdekken van de geheimen van de interpretatie van de oude muziek.

Hij is titularis professor aan het Koninklijk Conservatorium van Luik, eerste hoboïst van het Belgisch Nationaal Orkest en dirigent van het Eupener Mannenkoor en de Camerata Leodiensis.

In 1971 ontving hij de "Grand Prix National du disque" voor zijn integrale uitvoering van het orgelboek van Lambert Chaumont.

Reeds meer dan tien jaar speelt Schoonbroodt een leidende rol in de strijd om het behoud van het historische orgelbezit van België.

Thérèse ALLARD is leerlinge van A. Grumieaux en José Pinget. Zij maakt deel uit van het Nationaal Orkest van België.

Hubert VANASCHEN is leerling te Luik van Huberte Vercray en studeerde o.a. te Berlijn en Wenen.

Hij is laureaat van het Muziek Conservatorium te Verviers en solist van het Eupener Mannenkoor.

De werkgroep stelt het op prijs haar dank uit te spreken jegens Dr. P. van Coppenolle, gevolmachtigd minister en de Heer P. de Muelenaere van de Belgische Ambassade, door wier welwillende medewerking dit concert tot stand is gekomen.

-o-o-o-o-o-o-

Den Haag/Loosduinen Hollandse concerten in eeuwenoude Abdijkerk

(Door P. Baak)

De „prima donna's" onder de organisten die op het bliek „spelen" en verzekerd willen zijn van hun succes zullen altijd aangename en prettige programma's u gehore brengen en daardoor bij het publiek dat penvlakkig denkt, een goedkoop succes boeken.

Zo zullen er veel doorgewinterde gewinterde en veelzijdige orgelluisteraars zijn, die wel eens de verzuiking slaken van „alweer die beroemde Toccata en Fuga in d-moll van Johann Sebastian Bach of alweer die overbekende Toccata uit de vijfde symfonie van Charles Marie Widor". Op zich natuurlijk meesterwerken! Maar je kan zo natuurlijk ook stukspelen. Zo zijn er nog veel meer composities te noemen die je graag voor bepaalde tijd geblokkeerd of bevroren zou zien — op de manier waarop men, om economische redenen een banksaldo „bevriest".

Speciale concerten

Daarom heeft de „Commissie Abdijconcerten Loosduinen" gemeend een speciale serie orgelconcerten te organiseren. Want het zijn vaak de bijzondere concerten die het orgelleven kruiden, en het volgende muziekkruideje wordt mijns inziens wel iets bijzonders. Een kwartet orgelconcerten met als titel „Serie Hollandse orgelmusiek bij kaarslicht". Recitals waar dus muziek van eigen bodem ten gehore zal worden gebracht door Gert Oost (7 april), Ben van Oosten (21 april), Ewald Koolman (6 mei) en Albert de Klerk (19 mei).

De organisten zullen composities ten gehore brengen van Sybrandus van Noordt (2e helft 17e eeuw), Christian Friedrich Ruppe (1763-1826), Corrado Federigo Harlebusch (1695-1765), Jakob Wilhelm Lustig (1706-1796), Frederik Nieuwenhuijsen (1756-1841),

• Het Reichner-Bäts-orgel van de Hervormde Abdijkerk in Den Haag.

Dieudonné (1703-1765), Johannes Bastiaans (1810-1876), Richard Hol (1826-1904), Gerd B. van Krieken (1888-1918), Eelke Mobach (1830-1898), Samuel de Lange sr. en jr. (resp. 1811-1884 en 1840-1911), Cornelis Kint (1890-1944), Jan Zwart (1877-1937) en Cornelis Johan Bute (geb. 1890). Op het eerste concert zal de dia-serie over Bäts-orgels worden vertoond en worden begeleid door organist/musikoloog Gert Oost. Tevens zal op alle concerten een foto-expositie over Bäts-orgels te bezichtigen zijn.

Reichner-orgel

Mischien valt de aandacht

ge lezer zich af waarom er een dia-serie en een foto-expositie te bezichtigen zal zijn. Omdat de eeuwenoude Nederlandse Hervormde Abdijkerk te Den Haag/Loosduinen een Reichner-orgel bezit, hetwelk echter in het midden van de vorige eeuw geheel gerenoveerd werd door de firma Bätz. De kerk, gelegen aan de Willem III-straat 40, gaat open om 19.30 uur en de concerten vangen aan om 20.15 uur. Voor belangstellenden is er dan ruimschoots gelegenheid het interieur van de kerk, de prachtige 17e-eeuwse preekstoel en de fraaie kloostergang te bezichtigen. Men kan na het concert de klaviatuur van het orgel bezichtigen en kennismaken met de concertgever.

De drie kaarsenkronen van de Abdijkerk, het van buiten naar binnen dringende licht van de op de kerk gerichte schijnwerpers, te zamen met het intieme karakter dat de kerkruimte eigen is, vormen een prachtige entourage voor deze concerten. Heeft niet iedereen in deze jachtige tijd er af en toe eens behoefte aan om zich even terug te trekken en te bezinnen? Bezoek daarom ook eens de „Abdijconcerten", een geliefd luisteroord van orgelliefhebbers.

Rest mij u nog mede te delen dat de toegang per concert f 5,- rayon Den Haag.

idende voor het examen december
dinsdag 11 april.

maandag t/m vrijdag van 9-17 en
ons lesgebouw

EIN 46 — DEN HAAG — TI

Den Haag/Loosduinen Hollandse concerten in eeuwenoude Abdijkerk

(Door P. Baak)

De „prima donna's" onder de organisten die op het publiek „spelen" en verzekerd willen zijn van hun succes zullen altijd aangename en prettige programma's ten gehore brengen en daardoor bij het publiek dat oppervlakkig denkt, een goedkoop succes boeken.

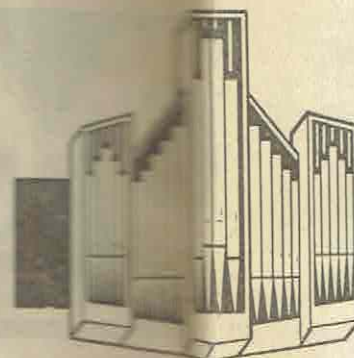
Zo zullen er veel doorgewinterde gewinterde en veelzijdige orgelluisteraars zijn, die wel eens de verzuchting slaken van „alweer die beroemde Toccata en Fuga in d-moll van Johann Sebastian Bach of alweer die overbekende Toccata uit de vijfde symfonie van Charles Marie Widor". Op zich natuurlijk meesterwerken! Maar je kan ze natuurlijk ook stukspelen. Zo zijn er nog veel meer composities te noemen die je graag voor bepaalde tijd geblokkeerd of bevroren zou zien — op de manier waarop men, om economische redenen een banksaldo „bevriest".

Speciale concerten

Daarom heeft de „Commissie Abdijconcerten Loosduinen" gemeend een speciale serie orgelconcerten te organiseren. Want het zijn vaak de bijzondere concerten die het orgelleven kruiden, en het volgende muziekkruide wordt mijns inziens wel iets bijzonders. Een kwartet orgelconcerten met als titel „Serie Hollandse orgelmuziek bij kaarslicht". Recitals waar dus muziek van eigen bodem ten gehore zal worden gebracht door Gert Oost (7 april), Ben van Oosten (21 april), Ewald Kooiman (5 mei) en Albert de Klerk (19 mei).

De organisten zullen composities ten gehore brengen van Sybrandus van Noordt (2e helft 17e eeuw), Christian Friedrich Ruppe (1753-1826), Corrado Federigo Hurlebusch (1695-1765), Jakob Wilhelm Lustig (1706-1796), Frederik Nieuwenhuijsen (1756-1841),

● Het Reichner-Bätz-orgel van de Hervormde Abdijkerk in Den Haag/Loosduinen.

Orgelnieuw

Dieudonné Bätz (1703-1765), Johannes Gijbertus Bastiaans (1812-1875), Richard Hol (1835-1904), Gerard B. van Krieken (1836-1920), Eelke Mobach (1836-1896), Samuel de Lange sr. en jr. (ca. 1811-1884 en 1840-1911), Cornelis Kint (1890-1944), Jan Zwart (1877-1937) en Cornelis Johan Bute (geb. 1905). Op het eerste concert zal een dia-serie over Bätz-orgels worden vertoond en worden toegelicht door organist/musicalog Gert Oost. Tevens zal op alle concerten een foto-expositie over Bätz-orgels te bezichtigen zijn.

Reichner-orgel

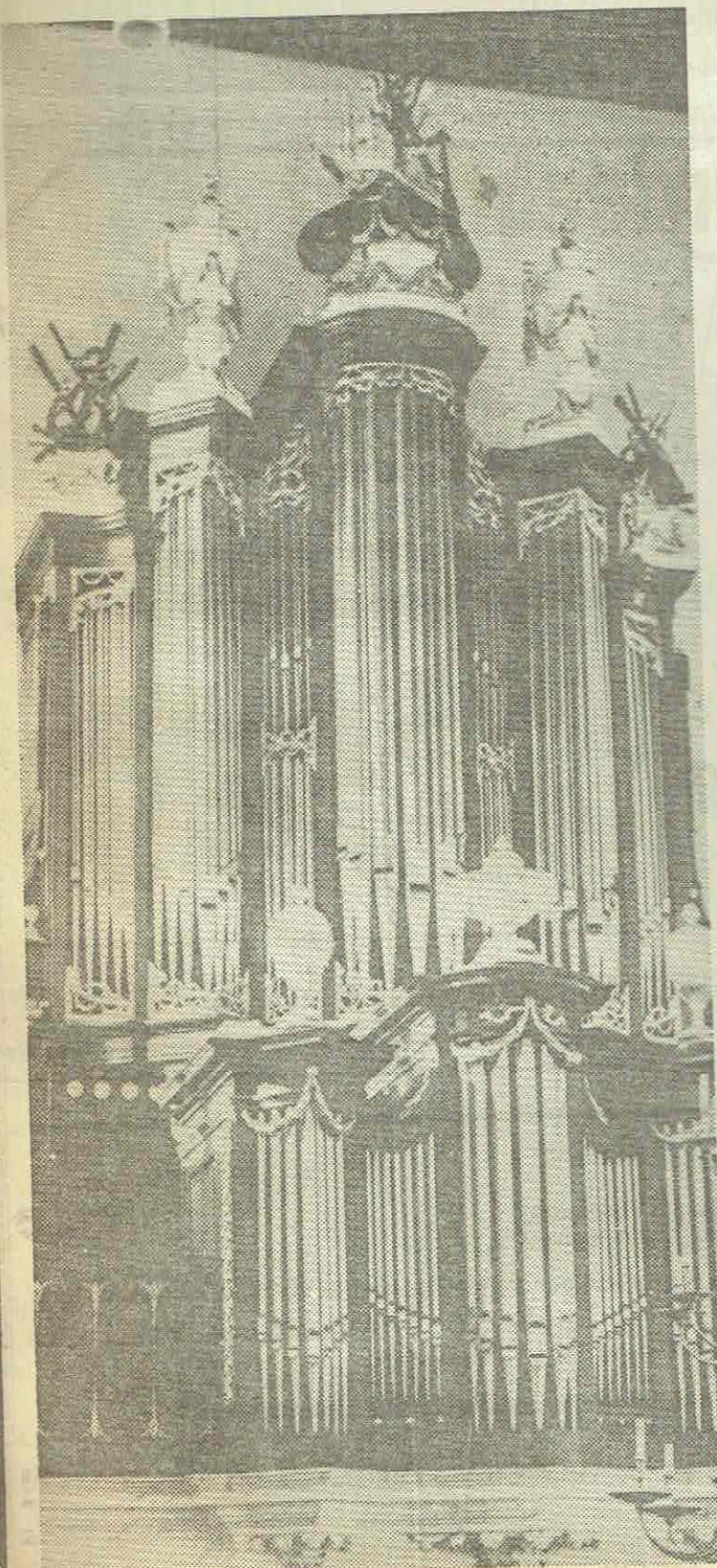
Misschien vraagt de aandachtige

ge lezer zich af waarom er serie en een foto-expositie zichtigen zal zijn. Omdat de eeuwenoude Nederlandse Hervormde Abdijkerk te Den Haag/Loosduinen een Reichner-orgel bezit, echter in het midden van de 17e eeuw geheel gerenoveerd door de firma Bätz. De kerk gaat open om 19.30 uur en de concerten vangen aan om 20.00 uur. Voor belangstellenden dan ruimschoots gelegenheid om het interieur van de kerk, de 17e-eeuwse preekstoel en de kloostergang te bezichtigen. Het concert de kerk van het orgel bezichtigen en nismaken met de concerten.

De drie kaarsenkronen van de Abdijkerk, het van buiten binnendringende licht van de kerk gerichte schijnwerpers en met het intieme karakter van de kerkruimte eigen is, vormen een prachtige entourage voor de concerten. Heeft niet iedereen deze jachtige tijd er af en toe behoefte aan om zich even te trekken en te bezinnen, daarom ook eens de „Abdijkerk", een geliefd luisteroord voor liefhebbers.

Rest mij u nog mede te delen dat de toegang per concert

Unieke serie Nederlandse orgelmuziek in Loosduinse Abdijkerk

Het Reichner-Witte-orgel in de Loosduinse Abdijkerk. De fraaie kas heeft de stijl van Louis XVI.

Hoewel indereen tegenwoordig bijna overal subsidie voor kan krijgen, zijn er gelukkig ook nog altijd mensen die uit puur idealisme veel voor niets willen doen en er ook nog risico voor willen dragen. Die eer komt toe aan de door enthousiasme gedreven commissie die in de fraai gerestaureerde Loosduinse Abdijkerk op het daar nu ook gerestaureerde Reichner-Witte-orgel een waarlijk unieke serie gaat geven van Nederlandse orgelmuziek uit vroeger eeuwen. Drie jonge organisten die als musicologische speurders reeds een grote reputatie verwierven: dr. Gert Oost, dr. Ewald Kooiman en Ben van Oosten werken samen met een veteraan van internationale reputatie: Albert de Klerk.

Wat velen zal verbazen is, dat de serie begint met een diapresentatie. Gert Oost zal dan informatie geven over Bätz-orgels, het onderwerp waarop hij promoveerde. Dat past in de Abdijkerk want het orgel daar is weliswaar in 1780 gebouwd door de uit Zwitserland afkomstige Reichner maar werd rond 1845 ingrijpend herbouwd door Witte van de firma Bätz. Daar heeft Oost zeker wat interessants over te vertellen. Daarna speelt hij op 7 april een stuk dat wel beschouwd is als de eerste klaviersonate. In Duitsland werd Kuhnau, Bachs voorganger in Leipzig, aangezien als de eerste die in 1692 een sonate maakte voor een toetseninstrument. Later is ontdekt dat de Amsterdammer Sybrandus van Noordt, wiens geboortjaar we niet eens kennen, hem een neuslengte heeft geslagen door al in 1690 een klavecimbelsone te hebben gemaakt. In

die tijd schreef men zo'n stuk voor elk toetseninstrument dat beschikbaar was, naar keuze met begeleiding van bijvoorbeeld viool of fluit. Bij de uitvoering van dit werk volgens het cyclische principe — de delen vertonen melodische verwantschap — kan op het orgel door de registratie de medewerking van een ander instrument worden gesuggereerd.

Oost vestigt ook de aandacht op Christian Friedrich Ruppe, een Duitser die een halve eeuw in ons land woonde en werkte en wel door de Nederlandse toonkunst mag worden geanneeerd. Niet alleen omdat hij aan de Leidse universiteit studeerde en er later colleges gaf, niet alleen omdat hij er kapelmeester was maar ook omdat hij waarschijnlijk het eerste Nederlandse amateurkoor heeft opgericht en een vruchtbaar componist was in de trant van de late rococo en de vroege romantiek. Frisse, ongekunstelde, direct aansprekende muziek waarvan het concert dat Oost in een transcriptie zonder orkestbegeleiding zal spelen, duidelijk getuigenis aflegt. Deze Ruppe was een man die al in het begin van de 19e eeuw de oecumene diende, getuige de bundel orgelpreludia en interludia die het Haagse Gemeentemuseum van hem bezit. Ze waren bestemd voor „de Hervormde, de Lutherse en de Roomse kerk”. U ziet maar hoe weinig nieuws er onder de zon is als men het maar weet te vinden.

Behalve een eigen bewerking van variaties op een Tirooms liedje die Mozart voor een mechanisch orgeltje maakte, komt Oost nog met een stuk uit een heel curieuze fantasiesonate over „Wien Neerlands bloed” van Mendelssohns leerling Johannes Gijsbertus Bastiaans, een stuk dat waarschijnlijk is gemaakt voor de troonsbestijging van koning Willem III. Oost besluit zijn programma zoals dat nergens te horen is, met een pastorale en fuga van Richard Hol, midden vorige eeuw organist van de Utrechtse Dom en wat later ook dirigent van de Haagse Diligentiaconcerten.

Natuurlijk komt ook Ben van Oosten op 21 april met stukken die vergeten of hier zelfs nooit bekend zijn geweest zoals een suite van de 18e eeuwse Vlaming Dieudonné Raick in de trant van Rameau. Verder geeft hij muziek die tot de romantiek en vooral tot de late romantiek gerekend moeten worden: een prelude met het motto „Eroica” van de Rotterdammer Gerard van Krieken, een vierstemmig gefigureerd koraal van de boven al genoemde Bastiaans, een pastorale van de Grans georiënteerde Cornelis Kint, een heel typisch variatiewerk van de Amsterdammer Jacques Bonset op een thema van Purcell, en een van Jan Zwarts beste koraalbewerkingen, namelijk dat over het Gebed des Heren. Tenslotte gaat een suite in stijl van de bijna 90-jarige Hagenaar Cornelis Johan Bute, die bijna zestig jaar in de Walburgkerk in Zutphen actief was en sterk heeft geijverd voor de herleving van de improvisatiekunst.

Kooiman die op 5 mei in Loosduinen speelt, komt wel met een heel bijzonder programma maar niet alleen met Nederlanders. Zoals Oost speelt Kooiman variaties over „Wien Neerlands bloed”, het volkslied van die dagen, nu afkomstig van Samuel de Lange Sr. Van de al eerder genoemde Rotterdammer Krieken gaat dan een andante en van Eelke Mobach die de 19e-eeuwse Amsterdamse organistenschol vertegenwoordigt, een prelude. Kooiman speelt ook een onuitgegeven werk van Johann Bernhard Bach en een van de minder bekende stukken van de grote Bach zelf. Heel interessant is een Magnificat van de 18e-eeuwse Fransman Michel Corette, waarin behalve typische Franse ook duidelijk Italiaanse elementen meespelen.

Tenslotte op 19 mei Albert de Klerk. Behalve minder bekende stukken uit de tijd van Bach (van Muffat, Kittel en Oley) brengt hij werk van Duitsers die lang in Nederland werkten en eigenlijk tot

De speeltafel van werd gebouwd, in veertig van de 19e eeuw werd hersteld, de firma Flentrop w echter de disposit

de Nederlandse muschiedenis gerekend worden. Van Hurle die aan de Amster Oude Kerk verbonde gaan twee fuga's, van Lustig die in de 18e eeuw de Martiniker in Gronde werkte, een heel op lijke suite, van F Nieuwenhuijsen, d rechtse Domorganist, zangbewerking die geharmoniseerd is m bizarre tussenvoegs horen. Het officiële gramma eindigt met

Nederlandse Abdijkerk

ereen te-
bina
idie voor
zijn er ge-
nog altijd
uit puur
veel voor
doen en er
o voor wil-
Die eer
n de door
e gedre-
ie die in de
staureerde
Abdijkerk
nu ook ge-
Reichner-
een waar-
serie gaat
Nederlandse
uit vroe-
Drie jonge
ie als musi-
speurders
ote reputa-
erven: dr.
dr. Ewald
a Ben van
ken samen
eraan van
le reputa-
e Klerk.

rbazen is, dat
met een dia-
ert Oost zal
geven over
t onderwerp
romoveerde.
e Abdijkerk
daar is welis-
gebouwd door
land afkom-
maar werd
rijpend her-
Witte van de
ar heeft Oost
ressants over
aarna speelt
n stuk dat wel
als de eerste
In Duitsland
Bachs voor-
ig, aangezien
e in 1692 een
voor een toet-
Later is ont-
sterdammer
an Noordt,
jaar we niet
em een neus-
lagen door al
avecimbelso-
gemaakt. In

die tijd schreef men zo'n stuk
voor elk toetseninstrument
dat beschikbaar was, naar
keuze met begeleiding van
bijvoorbeeld viool of fluit. Bij
de uitvoering van dit werk
volgens het cyclische prin-
cipe — de delen vertonen
melodische verwantschap —
kan op het orgel door de regi-
stratie de medewerking van
een ander instrument wor-
den gesuggereerd.

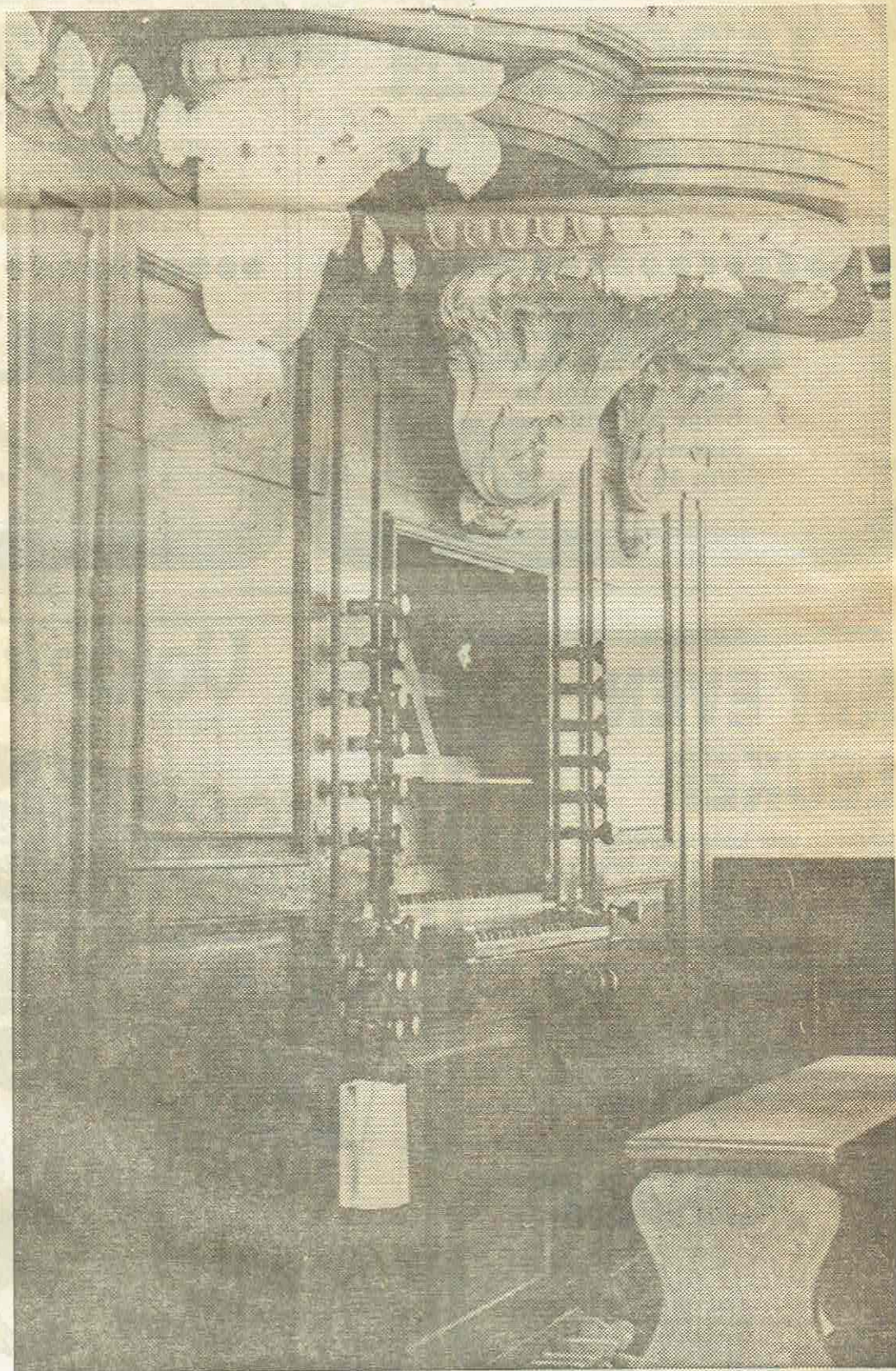
Oost vestigt ook de aandacht
op Christian Friedrich
Ruppe, een Duitser die een
halve eeuw in ons land
woonde en werkte en wel
door de Nederlandse toon-
kunst mag worden geanne-
xeerd. Niet alleen omdat hij
aan de Leidse universiteit
studeerde en er later colleges
gaf, niet alleen omdat hij er
kapelmeester was maar ook
omdat hij waarschijnlijk het
eerste Nederlandse ama-
teurkoor heeft opgericht en
een vruchtbaar componist
was in de trant van de late
rococo en de vroege roman-
tiek. Frisse, ongekunstelde,
direct aansprekende muziek
waarvan het concert dat Oost
in een transcriptie zonder or-
kestbegeleiding zal spelen,
duidelijk getuigenis aflegt.
Deze Ruppe was een man die
al in het begin van de 19e
eeuw de oecumene diende,
getuige de bundel orgelpre-
ludia en interludia die het
Haagse Gemeentemuseum
van hem bezit. Ze waren be-
stemd voor „de Hervormde,
de Lutherse en de Roomse
kerk“! U ziet maar hoe we-
nig nieuws er onder de zon is
als men het maar weet te vin-
den.

Behalve een eigen bewer-
king van variaties op een Ti-
rools liedje die Mozart voor
een mechanisch orgeltje
maakte, komt Oost nog met
een stuk uit een heel cu-
rieuze fantasiesonate over
„Wien Neêrlands bloed“ van
Mendelssohns leerling Jo-
hannes Gijsbertus Bastiaans,
een stuk dat waarschijnlijk is
gemaakt voor de troonsbe-
stijging van koning Willem
III. Oost besluit zijn pro-
gramma zoals dat nergens te
horen is, met een pastorale
en fuga van Richard Hol,
midden vorige eeuw organist
van de Utrechtse Dom en wat
later ook dirigent van de
Haagse Diligentiaconcerten.

Natuurlijk komt ook Ben van
Oosten op 21 april met stuk-
ken die vergeten of hier zelfs
nooit bekend zijn geweest zo-
als een suite van de 18e
eeuwse Vlaming Dieudonné
Raick in de trant van Ra-
meau. Verder geeft hij mu-
ziek die tot de romantiek en
vooral tot de late romantiek
gerekend moeten worden:
een preludium met het
motto „Eroica“ van de Rot-
terdammer Gerard van
Krieken, een vierstemmig
gefigureerd koraal van de bo-
ven al genoemde Bastiaans,
een pastorale van de Grans
georiënteerde Cornelis Kint,
een heel typisch variatie-
werk van de Amsterdammer
Jacques Bonset op een thema
van Purcell, en een van Jan
Zwarts beste koraalbewer-
kingen, namelijk dat over
het Gebed des Heren. Ten-
slotte gaat een suite in stijl
van de bijna 90-jarige Hage-
naar Cornelis Johan Bute,
die bijna zestig jaar in de
Walburgkerk in Zutphen ac-
tief was en sterk heeft geij-
verd voor de herleving van
de improvisatiekunst.

Kooiman die op 5 mei in
Loosduinen speelt, komt wel
met een heel bijzonder pro-
gramma maar niet alleen
met Nederlanders. Zoals
Oost speelt Kooiman vari-
aties over „Wien Neêrlands
bloed“, het volkslied van die
dagen, nu afkomstig van Sa-
muel de Lange Sr. Van de al
eerder genoemde Rotter-
dammer Krieken gaat dan
een andante en van Eelke
Mobach die de 19e-eeuwse
Amsterdamse organisten-
school vertegenwoordigt,
een preludium. Kooiman
speelt ook een onuitgegeven
werk van Johann Bernhard
Bach en een van de minder
bekende stukken van de
grote Bach zelf. Heel inter-
sant is een Magnificat van de
18e-eeuwse Fransman Mi-
chel Corette, waarin behalve
typische Franse ook duide-
lijk Italiaanse elementen
meespelen.

Tenslotte op 19 mei Albert de
Klerk. Behalve minder be-
kende stukken uit de tijd van
Bach (van Muffat, Kittel en
Oley) brengt hij werk van
Duitsers die lang in Neder-
land werkten en eigenlijk tot

De speeltafel van het Loosduinse orgel, dat in 1780 door Joachim Reichner werd gebouwd, in 1791 door hem aanzienlijk werd uitgebreid, in de jaren veertig van de 19e eeuw door C.G.F. Witte van de firma Bätz ingrijpend werd hersteld, veranderd en geherintoneerd en tenslotte in 1975 door de firma Flentrop werd nagezien en opgeknapt. Bij de laatste reparatie bleef echter de dispositie en intonatie van Witte gehandhaafd.

de Nederlandse muziekge-
schiedenis gerekend kunnen
worden. Van Hurlebusch,
die aan de Amsterdamse
Oude Kerk verbonden was,
gaan twee fuga's, van Jakob
Lustig die in de 18e eeuw aan
de Martinikerk in Groningen
werkte, een heel opmerke-
lijke suite, van Frederik
Nieuwenhuijsen, de Ut-
rechtse Domorganist, een ge-
zangbewerking die streng
geharmoniseerd is maar ook
bizarre tussenvoegsels laat
horen. Het officiële pro-
gramma eindigt met een fan-

tasie-sonate van Samuel de
Lange Jr., rond de laatste
eeuwwisseling een internati-
onale beroemdheid die in Pa-
rijs, Keulen, Dresden en
Stuttgart werkte nadat hij
begonnen was aan de St.
Laurens in Rotterdam. Leuk
is dat zowel Kooiman als De
Klerk hun optreden beslui-
ten met improvisaties over
een Nederlands lied.

Het zal wel duidelijk zijn
dat we hier te maken heb-
ben met een heel bijzon-
der project dat veel be-

langstelling verdient. Dat
de vier organisten zich
hebben gericht op Neder-
landse orgelmuziek uit de
18e en vooral uit de 19e
eeuw hangt samen met
het karakter van het be-
schikbare orgel. Ter gele-
genheid van deze serie
concerten bij kaarslicht
wordt een fraai geïllu-
streerd; en buitengewoon
informatief programma-
boekje uitgegeven.

J. KASANDER

Nu de dagen gaan lengen krijgt de koningin van de instrumenten, het orgel, weer alle gelegenheid haar stem te doen horen. Eenvoudiger gezegd: een aantal orgelconcerten gaat weer alle aandacht eisen. Over die activiteiten van het Haagse Orgel Kontakt zijn de in muziek geïnteresseerde lezers reeds ingelicht. De randgebieden mogen echter niet vergeten worden. Randgebieden in de geografische, maar ook in de oeverdrachtelijke betekenis van het woord. Laten we met de laatstgenoemde categorie beginnen.

Met name denk ik hier aan het randgebied van de literatuur. Hoewel er enige beweging lijkt te komen in de literatuurkeuze op de programma's van onze organisten zijn er bepaalde sectoren in die literatuur die niet of vrijwel niet aan de beurt komen. Dat zal met name hen pijnlijk treffen die de grammofoonplaat *Hommage aan Adriaan Engels* klinkend op hun draaitafel hebben gehad.

Deze plaat werd uitgebracht n.a.v. de zeventigste verjaardag van deze verdienstelijke musicus, die niet alleen als uitvoerend organist maar ook als pedagoog en, naar insiders wel wisten, óók als componist met recht van zich kan doen spreken. Het gaat hier vooraleerst om geestelijk-liturgische muziek: bewerkingen en verwerkingen van kerkgezingen.

Vakmanschap

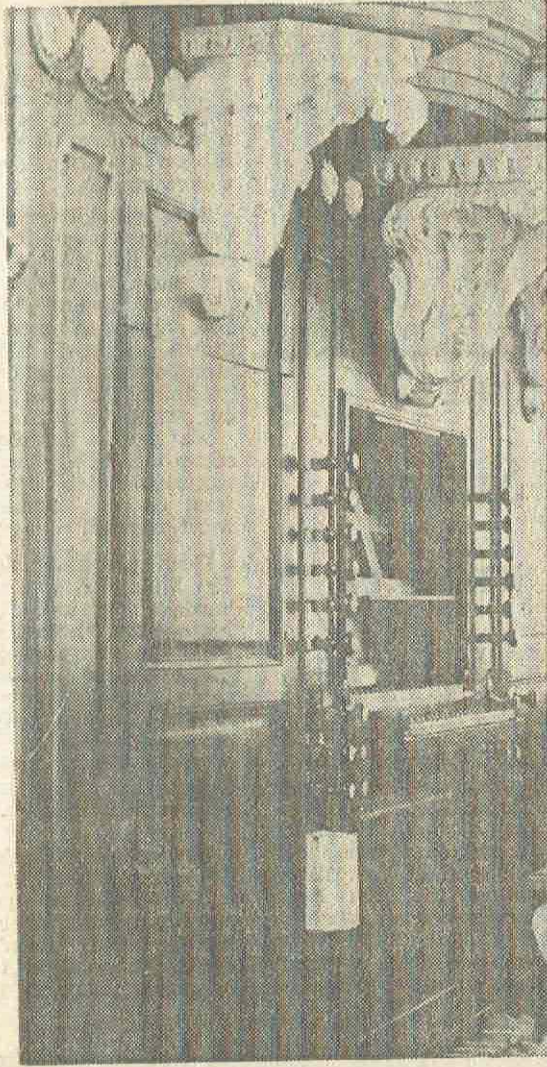
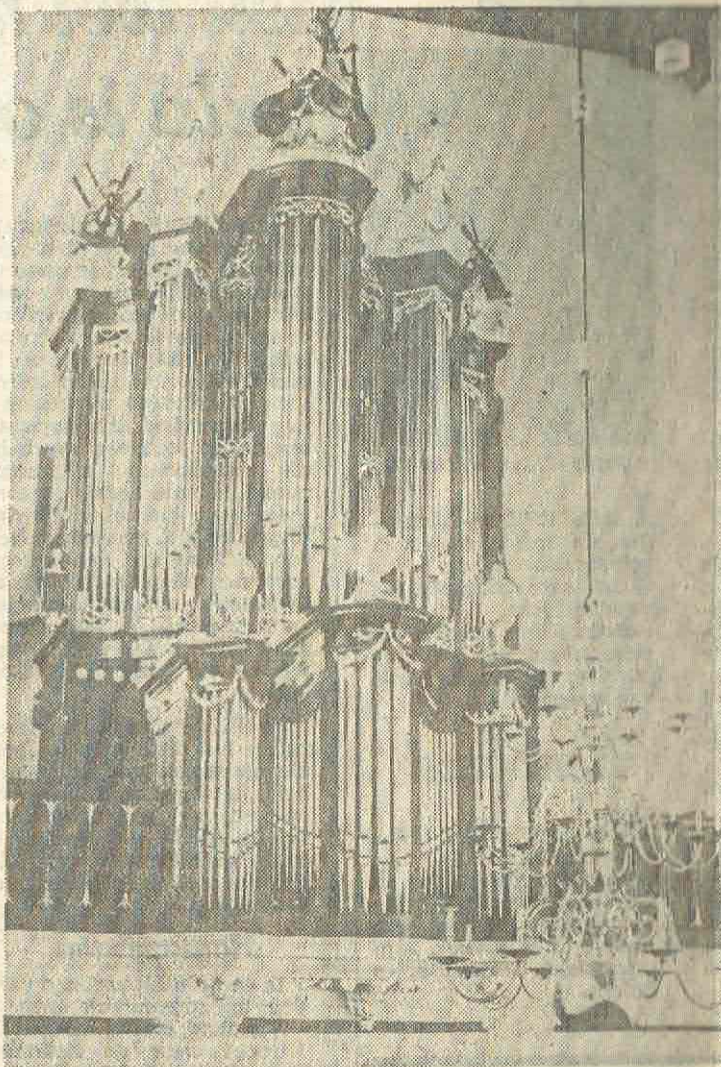
Het vakmanschap van de componist en de toepasbaarheid van deze bewerkingen staan buiten kijf. Als zodanig kan ook omschreven worden het uitgangspunt van deze werken: dat wordt nl. onmiskenbaar gevormd door inzichten (en realiseringen daarvan) zoals die leefden in de Duitse kerkmuziek in

● Het orgel in de gerestaureerde Abdijkerk in Loosduinen

de achter ons liggende decennia. Het meest geboeid heb ik geïnteresseerd naar de Variaties op De Lofzang van Maria. Maar dat zal voor een deel ook wel te danken zijn aan het feit dat Wim van Beek niet alleen alle mogelijkheden van de compositie, maar ook alle mogelijkheden van het Metzler orgel in onze Grote Kerk

op verrassende manier heeft weten uit te buiten.

De andere uitvoerenden, eveneens oud-leerlingen van Adriaan Engels, tonen zich in voordracht en timbre-behandeling wat voorzichtiger. Het zijn Johan van Dommelle, Johann Th. Lemckert en Ben Fey. Maar om gedegen orgelspel hoeft men

● De speelbank van het Loosduinse orgel

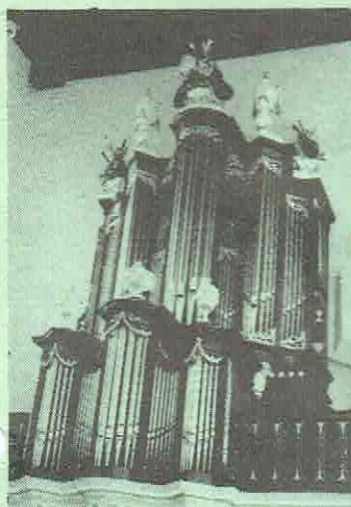
niet verlegen te zitten, wat deze plaat betreft.

Men kan haar verkrijgen bij de Houtrustkerk en bij de Grote Kerk.

Loosduinen

Wat nu het geografische randgebied betreft: ik zou gaarne de aandacht willen vestigen op de

Loosduinse A onlangs gereschiedde op een volle manier, en met een dat alleen al h blijven er goed En dat is toch voorwaarde vo en verwerken

ABDIJKERK

Willem III straat 40 - Den Haag - Loosduinen

voorjaar 1978

SERIE NEDERLANDSE ORGELMUZIEK

VIER ORGELCONCERTEN BIJ KAARSLICHT

**vrijdag
7 april**

Gert Oost

(Utrecht)

**vrijdag
21 april**

Ben van Oosten

(Den Haag)

**vrijdag
5 mei**

Ewald Kooiman

(Amsterdam)

**vrijdag
19 mei**

Albert de Klerk

(Haarlem)

Aanvang 20.15 uur - Kerk open 19.45 uur

Toegang f 5.- C.J.P.-ers/65 + ers en leden H.C.T. f 3.50

Serie van 4 concerten f 12.50, C.J.P.-ers/65 + ers en leden H.C.T. f 10.-

COMMISSIE ABDIJ CONCERTEN LOOSDUINEN

Secretariaat: Willem III straat 40

Ruime parkeergelegenheid. De kerk is te bereiken met de buslijnen:

HTM: 2 en 26. West Ned.: 50, 51, 52 en 53.

Concerten en expositie in Abdijkerk Loosduinen

De Commissie Abdijconcerten Loosduinen organiseert in de komende weken weer enkele orgelbespelingen bij kaarslicht. De serie van vier concerten in de Loosduinse Abdijkerk is hoofdzakelijk gewijd aan Nederlandse orgelmuziek. De optredende organisten zijn Gert Oost (7 april), Ben van Oosten (21 april), Ewald Kooiman (5 mei) en Albert de Klerk (19 mei).

ORGELCONCERTEN BIJ KAARSLICHT

In de Abdijkerk, Willem III straat 40, Den Haag/Loosduinen worden er dit voorjaar een 4-tal orgelconcerten bij kaarslicht gehouden.

Het eerste concert is op vrijdag 7 april a.s. en wordt gegeven door de organist Gert Oost (Utrecht); vrijdag 21 april: Ben van Oosten (Den Haag); vrijdag 5 mei: Ewald Kooiman (Amsterdam) en vrijdag 19 mei zal Albert de Klerk (Haarlem) dit orgelconcert presenteren.

Aanvang van deze concerten 20.15 uur. Kerk open 19.45 uur. Toegang f 5,—, CJP-ers/65-plussers en leden HCT f 3,50.

Serie van 4 concerten f 12,50, CJP-ers/65-plussers en leden HCT f 10,—.

Er is een ruime parkeergelegenheid.

De kerk is te bereiken met de buslijnen: HTM 2 en 26. West-Nederland 50, 51, 52 en 53.

Haagsche Courant 3/4

Het Vruchtenkwartier 15/3/78

NIEUWE CYCLUS ORGELCONCERTEN IN ABDIJKERK

30.3.78

Op vrijdag 7 april om 20.15 uur zal in de sfeervolle Loosduinse Abdijkerk (Willen III straat) een nieuwe serie „orgelconcerten bij kaarslicht” van start gaan onder het thema „Nederlandse orgelmuziek in de 19e eeuw”. Deze muziek, waarmee de ouderen onder ons als het ware zijn

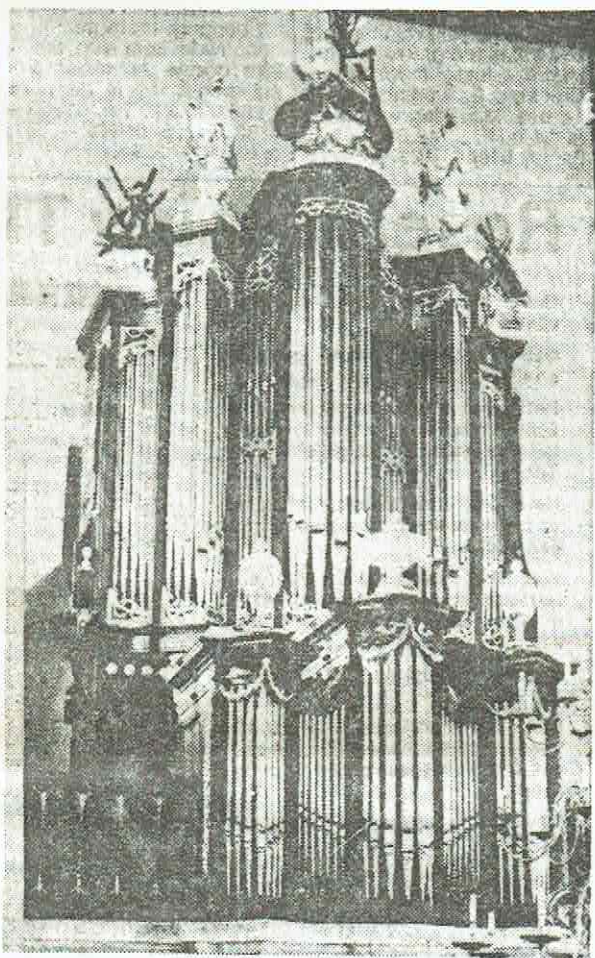
opgegroeid, was wat in de vergetelheid geraakt, maar ondervindt thans m.n. ook onder de jongeren, weer toenemende belangstelling. Daar komt nog bij dat het fraaie Reichner/Bätz orgel in de Abdijkerk door zijn 19e eeuwse klankbeeld uitermate geschikt is voor deze muziek. De vier concerten tesamen zullen een aardig beeld geven van wat er in de vorige eeuw zoal aan orgelmuziek in Nederland is geschreven. Aan alle concertgevers is gevraagd het concert te besluiten met een improvisatie over een bekend Neerlands volkslied.

Het eerst concert wordt gegeven door de bekende musicoloog-organoloog Gert Oost. In 1970 behaalde deze de hoogste prijs voor orgel (Prix d'excellence); hij kreeg vooral bekendheid door zijn studie over de orgelbouwers Bätz. De commissie Abdijconcerten heeft hem bereid gevonden om, ter inleiding van het concert, in het kort aan de hand van een fraaie diareeks iets over deze orgelbouwers te vertellen. Daarna zal hij werken uitvoeren van Ruppe, Mozart, van Noordt, Bastiaans en Hol. Het geheel begint om 20.15, de kerk gaat om 19.30 open. Traditiegetrouw is er zowel voor als na het concert gelegenheid koffie te drinken, kennis te maken met de concertgever of de klaviatuur van het orgel te bezichtigen.

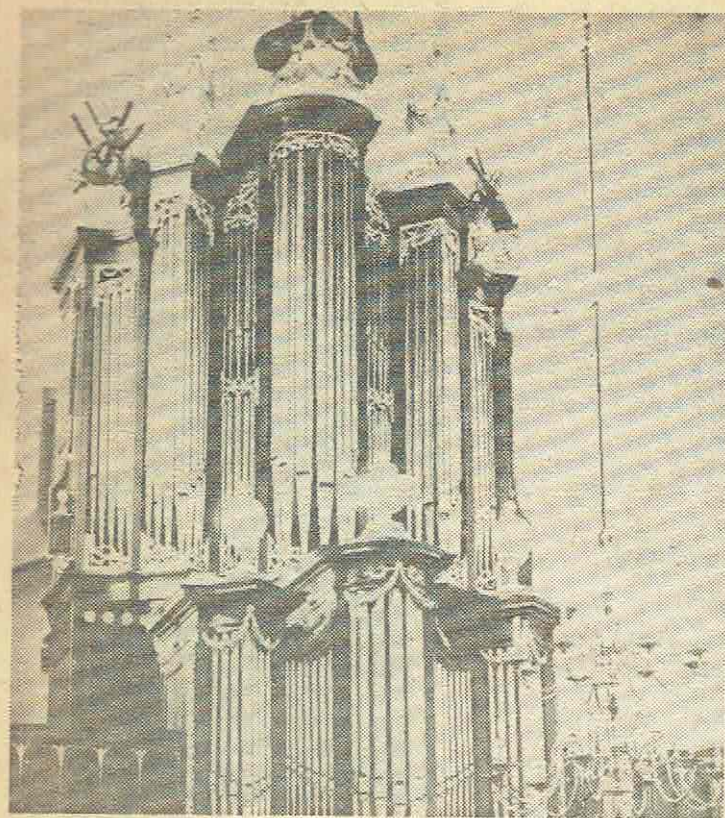
De toegang is f 5,— CJP, HCT en 65+ f 3,50. Tevens is er een wel zeer voordelig abonnement verkrijgbaar voor de vier concerten tesamen (f 12,50, CJP/HCT/65+ f 10,—). Er is dit keer een fraai uitgevoerd programmaboekje voor de hele cyclus, waarin de programma's van alle concerten zijn opgenomen, met toelichtingen, informatie over de organisten en wetenswaardigheden over kerk en orgel.

Kaarten, abonnementen en programmaboekjes zijn verkrijgbaar op de avond zelf, maar ook van te voren bij de heer Schranke, Willem III straat 116 (tegenover de kerk).

De overige concerten in deze cyclus zijn: 21 april: Ben van Oosten, 5 mei: Ewald Kooiman, 19 mei: Albert de Klerk.

De Randwyck 30/3/78

Kwartet orgelconcerten bij kaarslicht

Ook dit jaar organiseert de commissie Abdijsconcerten in de Nederlands Hervormde Abdijskerk, Willem III-straat 40 te Loosduinen een serie orgelconcerten bij kaarslicht.

Ditmaal een viertal orgelrecitals met Nederlandse orgelmuziek. De concerten zullen om 20.15 uur worden gegeven op 7 en 21 april en 5 en 19 mei door achtereenvolgens Gert Oost, Ben van Oosten, Ewald Kooiman en Albert de Klerk.

Op het eerste concert zal de organist-musicoloog Gert Oost composities spelen van o.a.

Ruppe en Bastiaans en een door hem zelf gemaakte dia-serie over Bätz-orgels vertonen en nader toelichten.

De toegang bedraagt per concert f 5,-, CJP'ers, 65-plussers en HCT-leden betalen f 2,50. Voor f 12,50 (resp. f 10,-) zijn aanstaande vrijdagavond abonnementen te verkrijgen voor vier concerten.

De commissie Abdijsconcerten hoopt dat een ieder, die in deze jachtige, rumoerige en daardoor zenuwslappende tijd behoefte heeft zich even in stilte terug te trekken, zich te bezinnen deze concerten zal bezoeken.

Concerten bij kaarslicht in Abdijskerk

De „Commissie Abdijsconcerten organiseert wederom een serie orgelconcerten bij „kaarslicht" in de eeuwenoude Ned. Herv. Abdijskerk aan de Willem III straat 40 te Den Haag/Loosduinen. Ditmaal een viertal orgelrecitals met als uitgangspunt: „Serie Hollandse orgelmuziek".

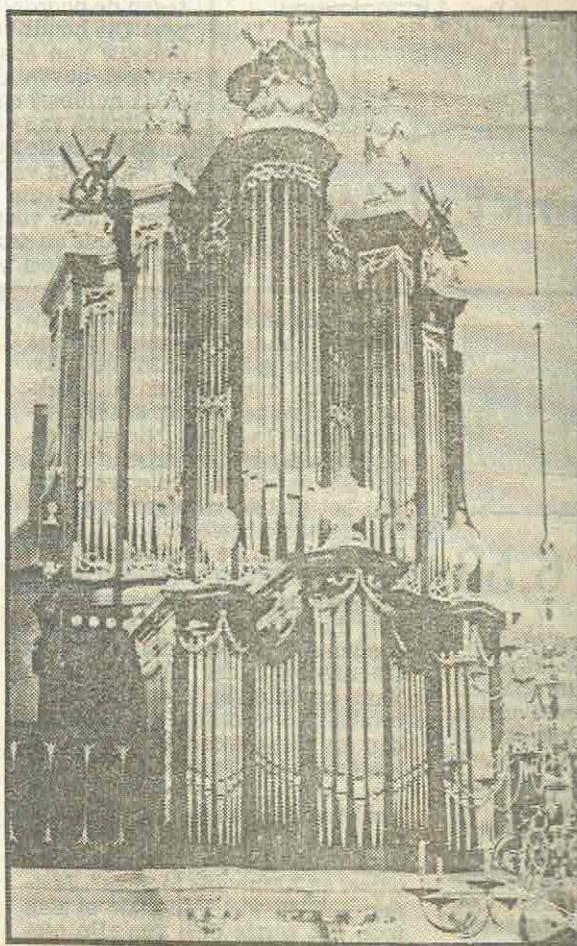
De concerten zullen worden gegeven op 7 en 21 april en 5 en 19 mei door achtereenvolgens Gert Oost, Ben van Oosten, Ewald Kooiman en Albert de Klerk. De concerten beginnen om 20.15 uur.

In de Abdijskerk bevindt zich een fraai orgel, in 1780 gebouwd door de Haagse orgelbouwer Joachim Reichner en midden vorige eeuw geheel gerenoveerd door de bekende orgelbouwfirma Bätz.

Met zijn 18 sprekende stemmen heeft dit instrument zich inmiddels een belangrijke plaats in de Haagse orgelcultuur verworven.

Op het eerste concert (7 april) zal organist/musicoloog Gert Oost, naast het ten gehore brengen van orgelcomposities (C.F. Ruppe, W. A. Mozart, S. van Noordt, J. G. Bastiaans en R. Hol), een door hem zelf gemaakte dia-serie over Bätz-orgels vertonen en nader toelichten.

Ook zal op alle vier de concerten een foto-expositie over Bätz-orgels te bezichtigen zijn in de kloostergang van de kerk.

Concerten Abdijskerk

In de eeuwenoude hervormde Abdijskerk aan de Willem III straat in Den Haag-Loosduinen wordt evenals vorige jaren ook dit jaar weer een aantal orgelrecitals bij kaarslicht gehouden. De concerten worden gegeven op 7 en 21 april, en op 5 en 19 mei. Het in 1780 gebouwde orgel, dat in het midden van de vorige eeuw gerenoveerd is, zal worden bespeeld door Gert Oost, Ben van Oosten, Ewald Kooiman en Albert de Klerk. De concerten beginnen om kwart over acht.

Trouw 4 april 1978

Veel orgelliefhebbers uit Loosduinen en wijde omgeving hebben na het klaarkomen van het fraaie, dat dit instrument te bieden had.

Al twee seizoenen hebben velen kunnen genieten van de "orgelconcerten bij kaarslicht" die de commissie abdijconcerten voor het publiek organiseerde.

In feite borduurde deze commissie voort op de organisatorische activiteiten van Henk v.d. Berg, de Loosduinse organist van voor de oorlog die al in de dertiger jaren met enkele enthousiaste vrienden (o.a. dhr. van den Brand, zijn leerling) een ambitieuze serie op touw zette. Ook de bekende Martinus Jelgersma, toen nog "aankomend" musicus heeft toen diverse keren de bespeling op het Reichner-orgel verzorgd.

Helaas was de belangstelling voor die concerten niet overweldigend. Het moet gezegd worden, dat de loop er tijdens de afgelopen twee seizoenen beter in zat!

JOACHIM REICHNER

Rond zo'n orgel valt natuurlijk altijd veel te vertellen. Er zijn over dit orgel dan ook al vele bladzijden vol geschreven met allemaal wetenswaardige dingen. Natuurlijk kan daar in dit stukje niet allemaal op worden ingegaan.

Op één ding moet ik toch nog even wijzen: De abdijorganist van dit moment, Vincent Hildebrandt, zeker bij de hervormden onder U (wat een voorrecht, om zo'n gebouw te mogen gebruiken) wel bekend heeft een alleraardigste brochure geschreven over de geschiedenis van kerk en orgel waarin interessante gegevens omtrent vroegere organisten van de kerk toen nog "dorpskerk" geheten, boven water doen komen.

U moet die brochure, als hij straks uitkomt beslist kopen, want er staat veel interessant nieuws in. Het aardigste voor dit moment zijn de gegevens omtrent de bouwer van het orgel, JOACHIM REICHNER, die zijn verzameld door de orgeldeskundige Drs. Gierveld, die onlangs een omvangrijke studie over de nederlandse huisorgels in de 18e eeuw afsloot. Voor dit onderzoek heeft Drs. Gierveld vele jaargangen van oude kranten doorgesnuffeld en talloze bezoeken afgelegd aan gemeentearchieven overal in het land. Daardoor is hij aan de weet gekomen, dat de schepper van "ons" orgel eind 1724 of begin 1725 geboren werd te Rüderschwill in het kanton Bern te Zwitserland. Op een gegeven moment komt hij terecht in Den Haag, alwaar hij een huis betreft aan de Nieuwe Haven, eertijds nog een buurt van aanzien. (Pas in 1904 werd dit stuk stadsschoon door demping ontluisterd)

In 1777, het jaar dat hij zich in Den Haag vestigt, adverteert Reichner in de krant met een tweeklaviers kabinetorgel. Dit waren kleinere orgels, vaak ingebouwd in een meubelstuk, (kabinet) die veel welgestelden zich destijds veroorloofden.

Uit de dispositie (samenstelling van registers van het orgel) blijkt dat Reichner in tegenstelling tot vele collega's-orgelbouwers in die tijd voorkeur gaf aan een rijke hoeveelheid hoogklinkende registers. Mede doordat die eigenschap is Reichner voor ons steeds een belangrijke figuur!

LOOSDUINEN EN RIJSWIJK.

Reichner's periode in Den Haag is voor hem ongetwijfeld de belangrijkste zijn leven geworden. Alhoewel hij al jaar is als hij in deze stad arriveert wordt Den Haag toch de stad waar hem de twee gewichtigste opdrachten zijn leven verstrekt worden: n.l. bouw van ons Loosduinse orgel en van de hervormde kerk van Rijswijk. De bouw van het orgel in de Abdijkerk ging in twee fasen. Aanvankelijk was alleen gebouwd het zgn. "hoofdwerk" (het grootste gedeelte van het orgel). Een jaar na het instrument het "rugwerk". Het is ontzettend jammer, dat het orgel in Loosduinen (in tegenstelling tot orgel in Rijswijk) door middel van grote restauratie in 1856 door orgelbouwer Bätz van oorspronkelijke klankkarakter beroofd.

HET HOF.

Het schijnt dat Reichner goede connecties had met de stadhouderlijke familie. Hij wordt tenminste geraadpleegd om een kabinetorgel opstellen in het Huis te Bosch ten behoeve van een concert.

Ook op het Binnenhof heeft hij in 1772 tweemaal een orgel moeten opstellen voor een aantal muziekavondjes in intieme kring. Ondanks zijn goede naam en faam is van zijn kunstzinnige ambacht te nooit rijk kunnen worden.

Op 18 november 1805, 80 jaar oud, stierf hij. Zijn overlijden wordt kosteloos geregistreerd, wat er op duidt dat hij ieder geval geen vermogend man geweest.

Joachim jr., zijn zoon zet na overlijden de zaak voort. Door hem zijn echter (voor zover mij bekend) geen instrumenten meer gebouwd.

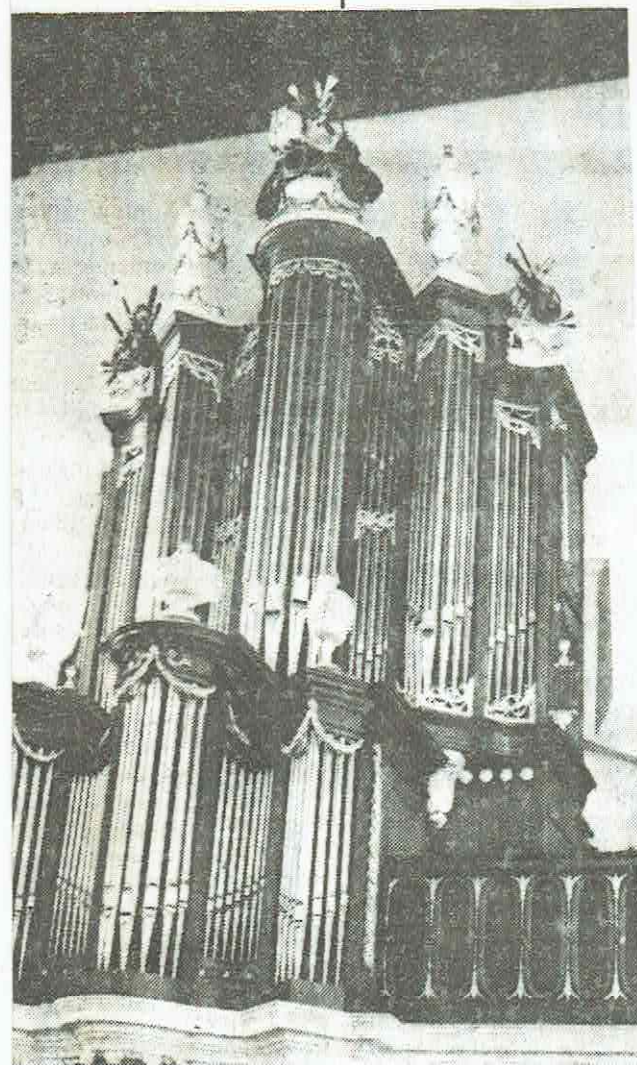
NIEUWE SERIE CONCERTEN.

Nu we het toch over het orgel Loosduinen hebben: dit voorjaar wordt er weer een serie concerten in Abdijkerk georganiseerd.

De serie concerten (bij kaarslicht) geheel in het teken staan van nederlandse orgelmuziek rond negentiende eeuw.

Deze concerten, die ongetwijfeld wel volop belangstelling zullen krijgen worden gegeven op: vrijdag 7 april door Gert Oost, vrijdag 21 april door Ben Oosten, vrijdag 5 mei door Ew. Kooiman en vrijdag 19 mei door Albert de Klerk.

Ieder concert zal worden besloten door een improvisatie over een nederlandse lied. Aanvan alle concerten 20.15 uur.

HET LOOSDUINSE ORGEL

De meesten uwer zullen wel bekend zijn met het feit, dat de beroemde Abdijkerk niet alleen aandacht verdient vanwege haar in onze streken zeldzaam voorkomende schelde-gothiek, doch ook door het historische orgel dat sinds 1780 de torenzijde versiert.

MUZIKALE ACTIVITEITEN

Na een periode van windstijl in de activiteiten van de muziekamateurs na de paasdagen, breekt er vanaf vrijdag in deze regio een ware storm los. Het duurt tot en met de volgende week. In dit tijdvak is er bijna elke avond iets te doen.

Met operettemuziek wordt de reeks geopend.

Het dit jaar tien jaar bestaande operettekoor „Scheveningen“, een onderdeel van de Wijkvereniging Scheveningen, dat zich uitsluitend bepaalt tot het zingen van operette-melodieën, geeft vrijdagavond om acht uur onder leiding van Ben Swaab een „Weense avond“ in het buurtcentrum „Het Balkengat“, Seinpoststraat 120. Medewerking wordt verleend door de sopraan Willy Burgerhout, de tenor Tom Nijsen, pianiste Hettie Verhoog en de Egerländer Blaaskapel onder leiding van A. G. J. van der Hulst.

Eveneens vrijdag 7 april om acht uur wordt in het Circus-theater de operette „Polenblut“ van de Tsjechische componist Oskar Nedbal (1874-1930) opgevoerd door de Hofstad Operette. Onder muzikale leiding van Nico Ringels en regie van Ruud Bousché werken hieraan mee solisten en koor van de Hofstad Operette, een uit radio- en televisie-

musici samengesteld filharmonisch orkest en het meiskoor „De Alouettes“ van Rita Eriks-Zonneveld. De hoofdrollen worden gezongen en gespeeld door Gea van Everdingen, Corione van de Graaf, Leny van Dort, Eva Stiemsma, Suze van Maris, Ton van der Made, Jacques Lutz en Ken Weekenstroo als gast. Voorts werkt mee de balletgroep van Henny van Irsen.

Het stuk met de plezierige muziek van de Tsjechische componist die jarenlang kapelmeester was van de Wiener Volksopera en diverse operettes heeft geschreven, speelt zich af in Warschau en begint en eindigt met vrolijke feesten. Ertussendoor worden ingewikkelde liefdesperikelen ten tonele gevoerd met een gelukkig einde.

Kerkconcerten

Op het Reichner-Bätz-orgel van de Abdijkerk te Loosdrecht wordt vrijdag 7 april het eerste van een serie van vier orgelconcerten bij kaarslicht gegeven. En wel door de organist-musicoloog Gert Oost, leerling van onder andere Anthon van der Horst en Albert de Klerk. Thans is hij organist van de Pieterskerk te Utrecht. Gert Oost zal werken spelen van Mozart en de Ne-

derlandse organisten-componisten Chr. F. Ruppe, Sijbrandus van Noort, J. G. Bastiaans en Richard Hol. Tevens zal hij een dia-voorstelling verzorgen over Bätz-orgels en foto's hiervan exposeren in de kloostergang van de kerk. Aanvang 20.15 uur.

Op zaterdag 8 april zijn er twee kerkconcerten. In de H. Pauluskerk aan de Mgr. Nollenslaan wordt een concert gegeven door het Kamerkoor „Quod Libet“ onder leiding van Ad de Groot en de organist Ben van Oosten. Het programma omvat uitsluitend werken van de in 1975 overleden Franse componist Maurice Duruflé, die een leerling is geweest van Tournemire, Vierne en Dukas. Ben van Oosten speelt van hem een „Prélude“ en het koor voert diens in 1947 gecomponeerde, „Requiem“ uit. De solistische bijdrage hierin wordt geleverd door de in ons land wonende Finse mezzo-sopraan Leena Kiilunen. Aanvang 20.15 uur.

Eveneens zaterdagavond om 20.15 uur geeft de organist Wim van der Panne een concert in de Oude Kerk te Voorburg met medewerking van twee bijzondere zangsolisten, namelijk de sopraan Julia Kemp en haar echtgenoot Guy Renard, die verbonden zijn aan de Opera te Kiel

(West-Duitsland). Julia Kemp zong in de tijd toen zij vijftien jaar geleden nog bij haar familie in Voorburg woonde met dit gezin in een deatun in geheel Nederland bekend familietoortje de „Kemp Carolers“. Wim van der Panne was toen hun vaste begeleider. Ook nu begeleidt deze Voorburgse organist het echtpaar in een drietal duetten van Schütz, Bach en Händel en in enkele aria's van Händel. Wim van der Panne omlijst het programma met werken van Sweelinck, Buxtehude, Green en Albinoni.

Na het eerste, succesvolle „Muziekvesper“ van het Residentie Kerkkoor „Hagacantore“ in de Nieuwe Kerk, geeft dit koor haar tweede kerkdienst-concert zondagmiddag in de Grote of Sint Jacobuskerk. Medewerking wordt verleend door Richard Ram, orgel en het Noord-Hollandse Koperkwartet dat samengesteld is uit top-blazers van het Concertgebouw Orkest. Dit kwartet zal werken uitvoeren van Samuel Scheidt en Wilhelm Friedemann Bach. Richard Ram speelt twee koraalen van Joh. S. Bach en het koor zingt onder leiding van René Verhoeff en a capella-werk van H. Schütz, een dubbelkorig werk van G. Gabrieli en de cantate „Lobe den Herrn“ van H. Walcha. Liturg

ie dr. W. R. van der Zee. Aanvang 17 uur. Toegang vrij.

Audities

Vier dagen lang zal de aula van de Simon Stevin Scholengemeenschap aan de Zuidlaanstraat weer de plaats zijn waar een aantal Haagse muziekgezelschappen hun kwaliteiten moet bewijzen, die bepalend zijn voor het vaststellen van gemeentelijke subsidies. Op maandag 10, woensdag 12, donderdag 13 en vrijdag 14 april spelen deze gezelschappen voor een beoorde-

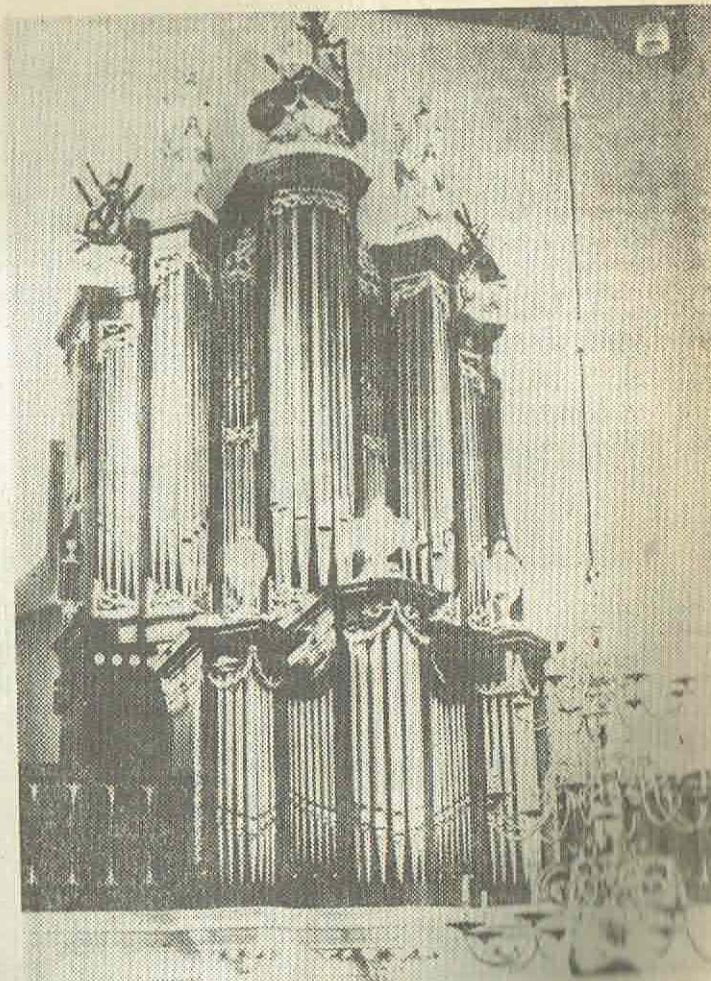
door Walter van Gool

lingcommissie die door de organiserende Haagse Federatie van Muziekgezelschappen is geformeerd uit de heren Henk van Lijnschooten en Herman Strategier. Auditie-secretaris is de heer A. F. J. van Nierop. Maandag spelen achtereenvolgens de vier accordeon- en de vier mandolineverenigingen. Woensdag een harmonie- en fanfarekorpsen, donderdag vijf en vrijdag eveneens vijf harmonie- en fanfarekorpsen. De behaalde resultaten worden aan het eind van elke avond bekend gemaakt; de door het Anjerfonds 's-Gravenhage beschikbaar gestelde prijzen

worden aan het slot van de laatste avond uitgereikt. De avonden zijn ook voor het publiek toegankelijk.

Rocus van Yperen

Deze maand was het veertig jaar geleden, dat de vooral door zijn directeurschap bij de Koninklijke Militaire Kapel bekende dirigent Rocus van Yperen zijn succesvolle loopbaan aanving. Dit feit wordt op vrijdag 14 april om 20.15 uur in de PWA-zaal van het Congresgebouw gevierd met een bijzondere ereconcert, waaraan wordt meegevoerd door vier onder zijn leiding staande koren. Dit zijn het Gemengd Koor „Haga Vocalis“, het Haags Kamerkoor, de Voorburgse Oratorium Vereniging en het Wijs Voocaal Ensemble. Met solistische medewerking van Rina Cornelissens, sopraan; Joke de Vin, alt; Anton Trommelen, tenor en Bernard Kruijsen, bariton; alsmede de Koninklijke Militaire kapel en het Gewestelijk Orkest voor Zuid-Holland wordt onder leiding van de jubilaris een rijk gevarieerd en interessant programma ten gehore gebracht met werken van Copland, C. P. E. Bach, Strategier, Rachmaninof, Coates, Milhaud, van de Griend en Verdi. Hierop komen wij in onze volgende spelenderwijs terug.

• Het Reichner-Bätz orgel.

MUZIKALE ACTIVITEITEN

Na een periode van windstille in de activiteiten van de muzikamateurs na de paasdagen, breekt er vanaf vrijdag in deze regionen een ware storm los, die duurt tot en met de volgende week. In dit tijdvak is er bijna elke avond iets te doen.

Met operettemuziek wordt de reeks geopend.

Het dit jaar tien jaar bestaande operettekoor „Scheveningen“, een onderdeel van de Wijkvereniging Scheveningen, dat zich uitsluitend bepaalt tot het zingen van operettemelodieën, geeft vrijdagavond om acht uur onder leiding van Ben Swaab een „Weense avond“ in het buurtcentrum „Het Balkengat“, Seinpoststraat 120. Medewerking wordt verleend door de sopraan Willy Burgerhout, de tenor Tom Nijsen, pianiste Hettie Verhoog en de Egerländer Blaaskapel onder leiding van A. G. J. van der Hulst.

Eveneens vrijdag 7 april om acht uur wordt in het Circus-theater de operette „Polenblut“ van de Tsjechische componist Oskar Nedbal (1874-1930) opgevoerd door de Hofstad Operette. Onder muzikale leiding van Nico Ringels en regie van Ruud Bousché werken hieraan mee solisten en koor van de Hofstad Operette, een uit radio- en televisie-

musici samengesteld filharmonisch orkest en het meisjeskoor „De Alouettes“ van Rita Eriks-Zonneveld. De hoofdrollen worden gezongen en gespeeld door Gea van Everdingen, Corione van de Graaf, Leny van Dort, Eva Stiemsma, Suze van Maris, Ton van der Made, Jacques Lutz en Ken Weekenstroo als gast. Voorts werkt mee de balletgroep van Henny van Irsen.

Het stuk met de plezierige muziek van de Tsjechische componist die jarenlang kapelmeester was van de Wiener Volksopera en diverse operettes heeft geschreven, speelt zich af in Warschau en begint en eindigt met vrolijke feesten. Ertussendoor worden ingewikkelde liefdesperikelen ten tonele gevoerd met een gelukkig einde.

Kerkconcerten

Op het Reichner-Bätz-orgel van de Abdijkerk te Loosduinen wordt vrijdag 7 april het eerste van een serie van vier orgelconcerten bij kaarslicht gegeven. En wel door de organist-musicoloog Gert Oost, leerling van onder andere Anthon van der Horst en Albert de Klerk. Thans is hij organist van de Pieterskerk te Utrecht. Gert Oost zal werken spelen van Mozart en de Ne-

derlandse organisten-componisten Chr. F. Ruppe, Sijbrandus van Noort, J. G. Bastiaans en Richard Hol. Tevens zal hij een dia-voorstelling verzorgen over Bätz-orgels en foto's hiervan exposeren in de kloostergang van de kerk. Aanvang 20.15 uur.

Op zaterdag 8 april zijn er twee kerkconcerten. In de H. Pauluskerk aan de Mgr. Nollenslaan wordt een concert gegeven door het Kamerkoor „Quod Libet“ onder leiding van Ad de Groot en de organist Ben van Oosten. Het programma omvat uitsluitend werken van de in 1975 overleden Franse componist Maurice Duruflé, die een leerling is geweest van Tournemire, Vierne en Dukas. Ben van Oosten speelt van hem een „Prélude“ en het koor voert diens in 1947 gecomponeerde „Requiem“ uit. De solistische bijdrage hierin wordt geleverd door de in ons land wonende Finse mezzo-sopraan Leena Kiilunen. Aanvang 20.15 uur.

Eveneens zaterdagavond om 20.15 uur geeft de organist Wim van der Panne een concert in de Oude Kerk te Voorburg met medewerking van twee bijzondere zangsolisten, namelijk de sopraan Julia Kemp en haar echtgenoot Guy Renard, die verbonden zijn aan de Opera te Kiel

(West-Duitsland). Julia Kemp zong in de tijd toen zij vijftien jaar geleden nog bij haar familie in Voorburg woonde met dit gezin in een desoliet in geheel Nederland bekend familiekoortje de „Kemp Carolers“. Wim van der Panne was toen hun vaste begeleider. Ook nu begeleidt een Voorburgse organist het echtpaar in een cristallijn duo van Schütz, Bach en Handel en in enkele aria's van Handel. Wim van der Panne zal lijst het programma met werken van Sweelinck, Bach, de, Green en Albinoni.

Na het eerste, samen met „Muziekvesper“ van het Residentie Kerkkoor „Hagencore“ in de Nieuwe Kerk, geeft dit koor haar tweede kerkdienst-concert zondagmiddag in de Grote of Sint Janskerk. Medewerking wordt verleend door Richard Ram, orgel en het Noord-Hollandse Koperkwartet dat samengesteld is uit top-blazers van het Concertgebouw Orkest. Dit kwartet zal werken uitvoeren van Samuel Scheidt en Wilhelm Friedemann Bach. Richard Ram speelt twee kerken van Joh. S. Bach en het koor zingt onder leiding van René Verhoeff en a capella-werk van H. Schütz, een dubbelkorrig werk van G. Gabrieli en de cantate „Lobe den Herrn“ van H. Walcha. Liturg

W. R. van der Zee
Aanvang 17 uur. Toegang
vrij.

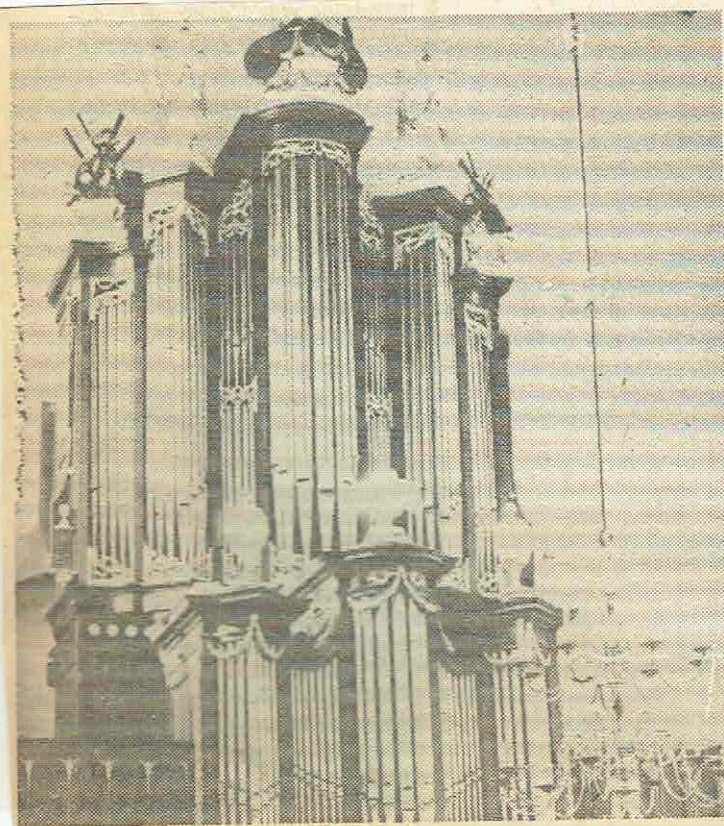
Amities

Vier dagen lang zal de avonddienst van de Simon Stevin Scholengemeenschap aan de Zuid-Deventerstraat weer de plaats waar een aantal Haagse muzikale verenigingen hun kwartalen moet bewijzen, die zij verdienen voor het vasthouden van gemeentelijke subsidies. Op maandag 10, woensdag 12, donderdag 13 en vrijdag 14 april spelen deze gezelschappen voor een beoor-

door Walter van Goo

delingscommissie die door de organiserende Haagse Feestcommissie van Muziekgezelschappen is geformeerd uit de leden Henk van Lijnschoten, Herman Strategier, A. de secretaris is de heer A. J. van Nierop. Maandag 10 april spelen de harmonie- en fanfareverenigingen. Woensdag 12 april de harmonie- en fanfarekorpsen, donderdag 13 april de harmonie- en fanfarekorpsen. Vrijdag 14 april de harmonie- en fanfarekorpsen. De behaalde resultaten worden aan het eind van elke avond bekend gemaakt; de door de Amsterdamsche 's-Gravenhage Muzikale Vereniging gestelde pri-

Haagsche Courant, 6 april 1978

Kwartet orgelconcerten bij kaarslicht

Ook dit jaar organiseert de commissie Abdijconcerten in de Nederlands Hervormde Abdijkerk, Willem III-straat 40 te Loosduinen een serie orgelconcerten bij kaarslicht.

Ditmaal een viertal orgelrecitals met Nederlandse orgelmuziek. De concerten zullen om 20.15 uur worden gegeven op 7 en 21 april en 5 en 19 mei door achtereenvolgens Gert Oost, Ben van Oosten, Ewald Kooiman en Albert de Klerk.

Op het eerste concert zal de organist-musicoloog Gert Oost composities spelen van o.a.

Ruppe en Bastiaans en een door hem zelf gemaakte dia-serie over Bätz-orgels vertonen en nader toelichten. De toegang bedraagt per concert f 5,-, CJP'ers, 65-plussers en HCT-leden betalen f 1,50. Voor f 12,50 (resp. f 10,-) zijn staande vrijdagavond abonnementen te verkrijgen voor de vier concerten. De commissie Abdijconcerten hoopt dat een ieder, die in deze jachtige, rumoerige en daardoor zenuwslappende tijd behoefte heeft zich even in stilte terug te trekken, zich te bezinnen deze concerten zal bezoeken.

Het Vaderland
5 april 1978

Nieuwe cyclus orgelconcerten in Abdijkerk

In de historische abdijkerk (Willem 111 straat) gaat vrijdag 7 april om 20.15 uur weer een nieuwe serie "orgelconcerten bij kaarslicht" van start. Ditmaal vier concerten, rond één thema: 19e eeuwse nederlandse orgelmuziek. De ouderen onder ons zullen deze muziek zeker herkennen, zij zijn er tenslotte bij opgegroeid; maar ook bij de jongeren valt een toenemende belangstelling voor deze muziek te constateren. Aangezien het orgel in de abdijkerk qua klankbeeld uit dezelfde tijd stamt, is het een ideaal instrument om dergelijke muziek te vertolken.

EERSTE CONCERT INGELEID MET FRAAIE DIASERIE.

Het eerste concert wordt gegeven door Gert Oost, die in 1970 de hoogste prijs voor orgel behaald (Prix d'Excellence); hij is vooral bekend door zijn studie van een beroemde orgelbouwersfamilie in de 18e en 19e eeuw: Bätz. De commissie Abdijconcerten heeft Gert Oost bereid gevonden om ter inleiding van zijn concert iets over deze orgelmakers te vertellen aan de hand van een zeer fraaie diaserie. Daarna zal hij werken uitvoeren van Ruppe, Mozart, van Noordt, Bastiaans en Hol. Het geheel begint om 20.15 uur, terwijl de kerk om 19.30 uur open gaat. Traditie getrouw staat Koster Brugman zowel voor als na het concert weer klaar met koffie e.d., waarvoor de commissie hem zeer erkentelijk is. Na het concert kan men ook kennismaken met de concertgever of de klaviatuur van het orgel bezichtigen.

GOEDKOOP ABONNEMENT

De toegang is f 5,- -CJP/HCT/65+ f 3,50, maar trouwe bezoekers moet gewezen worden op een wel zeer voordelig abonnement voor de vier concerten tezamen: f 12,50 -CJP/HCT/65+ f 10,-! Tevens is er een fraai uitgevoerd programmaboekje verkrijgbaar waarin men de programma's van alle concerten vindt, met uitgebreide toelichting op de te spelen werken, informatie over de organisten en wetenswaardigheden over kerk en orgel.

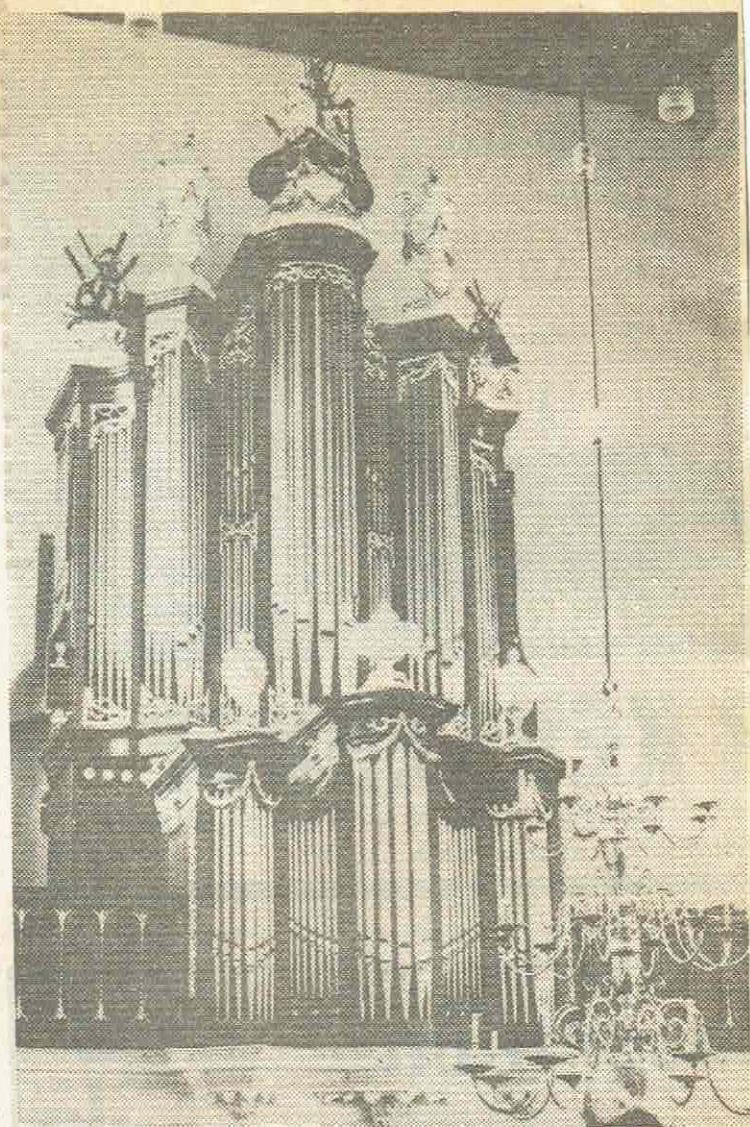
VOORVERKOOP

Behalve op de avond zelf, zijn kaarten en abonnementen ook verkrijgbaar bij de heer Schranke, Willem 111 straat 116 (tegenover de kerk).

De overige concerten in deze cyclus zijn op 21 april (Ben van Oosten), 5 mei (Ewald Kooiman) en 19 mei (Albert de Klerk).

Tenslotte zij nog vermeldt dat alle concertgevers is gevraagd het concert te besluiten met een improvisatie over een bekend neerlandse volkslied - kortom, alle reden om deze data goed in Uw agenda te noteren!

Loosduinse Krant

De Posthoorn
30 maart '78

Orgelklanken bij kaarslicht in Abdijkerk

Na het succes van voorgaande jaren organiseert de „Commissie Abdijconcerten" wederom een serie orgelconcerten bij „kaarslicht" in de eeuwenoude Ned. Herv. Abdijkerk aan de Willem III straat 40 te Den Haag/Loosduinen. Ditmaal een viertal orgelrecitals met als uitgangspunt: „Serie Hollandse orgelmuziek".

De concerten worden gegeven op 7 en 21 april en 5 en 19 mei door achtereenvolgens: Gert Oost, Ben van Oosten, Ewald Kooiman en Albert de Klerk. De concerten vangen aan aan om 20.15 uur.

3 4

posthoorn

DONDERDAG 6 APRIL 1978

Orgelconcerten bij kaarslicht in Loosduinse Abdijkerk

Na het succes van voorgaande jaren organiseert de „Commissie Abdijconcerten" wederom een serie orgelconcerten bij „kaarslicht" in de eeuwenoude Ned. Herv. Abdijkerk aan de Willem IIIstraat 40 te Den Haag/Loosduinen. Ditmaal een viertal orgelrecitals met als uitgangspunt: „Serie Nederlandse orgelmuziek".

De concerten zullen worden gegeven op 7 en 21 april en 5 en 19 mei door achtereenvolgens Gert Oost, Ben van Oosten, Ewald

Kooiman en Albert de Klerk. De concerten vangen aan om 20.15 uur.

In de Abdijkerk bevindt zich een fraai orgel, in 1780 gebouwd door de Haagse orgelbouwer Joachim Reichner en midden vorige eeuw geheel gerestaureerd (gerenoveerd) door de bekende orgelbouwfirma Bijatz.

Gelijktijdig met de kerkrestauratie kreeg het instrument in 1975 een grondig opknapbeurt door Flentrop-orgelbouw. Met zijn 18 sprekende stemmen heeft dit instrument zich inmiddels een belangrijke plaats in de Haagse orgelcultuur verworven. Het mag dan ook tot één der meest karak-

teristieke orgels van Den Haag worden gerekend.

Op het eerste concert (7 april) zal organist/musicoloog Gert Oost, naast het ten gehore brengen van orgelcomposities (C.F. Ruppe, W.A. Mozart, S. van Noordt, J.G. Bastiaans en R. Hol) een door hem zelf gemaakte diaserie over Bätz-orgels vertonen en nader toelichten.

Ook zal op alle vier de concerten een foto-expositie over Bätz-orgels te bezichtigen zijn in de kloostergang van de kerk.

De toegang bedraagt per concert f 5,- CJP en 65-plussers en HCT-leden betalen slechts f 3,50.

Abdijkerk - Willem-III-straat

ORGELCONCERT BIJ KAARSLICHT

op vrijdag 21 april door
Ben van Oosten (Den Haag).

Aanvang: 20.15 uur.
Kerk open: 19.30 uur.

UIT DE WIJKEN

WIJKGEMEENTE
ABDIJKERK

Hervormd Loosduinen
20 april 1978

ORGELCONCERT
op vrijdag 7 april 1978, aanvang 20.15 uur,
door de organist
GERT OOST

ORGELFESTIVAL IN ABDIJKERK

Onder dit opschrift schreef „Het Vaderland” een lovende recensie over het eerste orgelconcert bij kaarslicht van Gert Oost op vrijdag 7 april. Ik citeer: „De overtuigingskracht en vooral het stillistische inzicht, waarmee de werken gepresenteerd werden, de zilveren, joyeuze klank van het orgel, de sfeer in de kerk en het uiterst verzorgde programma-boekje met de vele foto's, verleenden aan deze openingsavond een exquis karakter”. Het tweede concert zal worden gegeven op vrijdag 21 april door Ben van Oosten uit Den Haag. Aanvang 20.15 uur. Kerk open: 19.30 uur.

Toegang: f 5,-; C.J.P./H.C.T./65-pls. f 3,50. Tevens is er een fraai uitgevoerd programmaboekje waarin men de programma's vindt van alle concerten met uitgebreide toelichtingen op de te spelen werken, informatie over de organisten en wetenswaardigheden over de kerk en het orgel.

Speelse opening van „Orgelconcerten bij kaarslicht”

De zo langzamerhand befaamde serie „Orgelconcerten bij kaarslicht” in de Loosduinse Abdijkerk heeft dit jaar een speciaal thema. In vier concerten op vrijdagavond (7 en 21 april, 5 en 9 mei) staat de Hollandse orgelmuziek centraal, waarbij vooral de orgelromantiek uit ons land ruime aandacht krijgt.

Wat voor merkwaardige vondsten men bij de programmering van zo'n serie kan doen, bleek direct al tijdens het openingsconcert. De Utrechtse organist en musicoloog Ger Oost had met duidelijk plezier een ingenieus en vooral speels programma samengesteld.

Speels met een vleugje ironie. Want je moet wel even glimlachen als het „Wien Neerlands

door Peter Visser

bloed”, pompeus en hoogromantisch gevarieerd door de Haarlemse organist en Mendelssohn-volgelijng Bastiaans, plechtig de kerk inschalt.

Een ander merkwaardig, nogal tijdgebonden specimen van onze orgelromantiek werd ge-

vormd door twee stukken van Richard Hol, die in zijn Pastorale zo orkestraal denkt, dat de registrante handen te kort komt. Wat klinkt dan zo'n plezierig, pretentieloos concertje van de Leidenaar Christian Friedrich Ruppe (tijdgenoot van Mozart) veel overtuigender, vooral als het zo fris en suggestief concorderend wordt gebracht.

Het stijlinzicht van Ger Oost bleek uit al zijn vertolkingen. Slechts een enkele maal, in een

wat steriele fuga van Hol, overdreef hij de temposchommelingen wat erg, en in het aan Mozart (welke Mozart?) toegeschreven speeldoodsmuziekje, dat „Tiroler Lied mit Variationen” heet, klonk Oost's transcriptie soms wat onhandig en niet altijd even gaaf.

Maar verder was dit een kostelijke avond, met een even Haags als speels slot: door Ger Oost geïmproviseerde variaties over „In Den Haag daar woont een Graaf”, geheel in klassieke trant gehouden. Een zeer instructieve dia-serie over de orgels van de gebroeders Bätz - het instrument in de Abdijkerk werd medio vorige eeuw door Witte van de firma Bätz omgebouwd - moest naar het einde van de avond verschoven worden. Soms heeft de zomertijd zijn nadelen...

Haagsche Courant, 10 april 1978

De Posthoorn,
30 april 1978

Nederlandse orgelmuziek in Abdijkerk

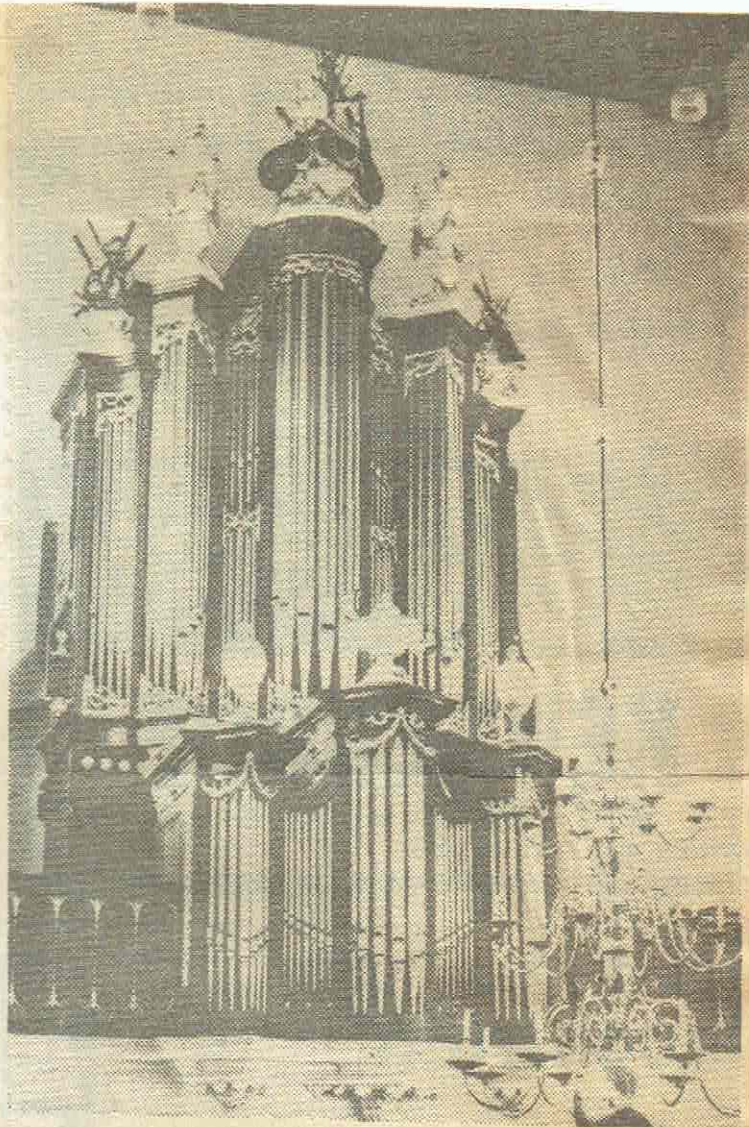
Dr Gert Oost, Utrechts musicoloog en organist opende gisteravond de serie Nederlandse orgelmuziek in de door kaarsen verlichte Abdijkerk in Loosduinen. Op deze serie en het programma van Oost werd in deze kolommen op 3 april al in detail ingegaan. Oost begon met een korte uitleg dat hij had geprobeerd in de opbouw van het programma een gang van de vrolijke rococo-buitenkant van het orgel naar het meer serieuze binnenwerk van midden achttienhonderd te verwezenlijken. Hij slaagde daar goed in, ook al moet daar aan worden toegevoegd dat de twee eerste stukken van Ruppe en Mozart, vader of zoon, in al hun tierlantijnen meer aan speeldoos en pierement deden denken dan aan orgel. Dat veranderde bij de eigenlijke orgelmuziek van van Noordt met diens sonate in a kl. t. het eerste muziekstuk in sonate-

vorm naar de huidige kennis van zaken - de wat pompeuze variaties van Bastiaans op „Wien Neerlands bloed” en de vriendelijke Pastorale en fuga van Hol. Geen grote muziek, eerder die van kleine burgers, maar ook met de charme daarvan. Oost is een goed organist die ook duidelijk gevoel heeft voor de humor in de muziek.

Het was daarom wat verbazend dat zijn improvisaties op „In den Haag daar woont een graaf” zo langzaam en zwaarwichtig bleven. In een dia-serie legde hij aan het eind van het concert iets uit over het uiterlijk van enige Bätz-orgels en meer in het algemeen over het functioneren van het orgel. Zeker interessant, maar eigenlijk in dit verband te beperkt om echt meer inzicht te krijgen. Voor een aparte avond zit daar ruim voldoende stof in.

E.J.

Het Binnenhof, 8 april 1978

Orgelklanken bij kaarslicht in Abdijkerk

Na het succes van voorgaande jaren organiseert de „Commissie Abdijconcerten” wederom een serie orgelconcerten bij „kaarslicht” in de eeuwenoude Ned. Herv. Abdijkerk aan de Willem III straat 40 te Den Haag/Loosduinen. Ditmaal een viertal orgelrecitals met als uitgangspunt: „Serie Hollandse orgelmuziek”.

De concerten worden gegeven op 7 en 21 april en 5 en 19 mei door achtereenvolgens: Gert Oost, Ben van Oosten, Ewald Kooiman en Albert de Klerk. De concerten vangen aan om 20.15 uur.

Orgelfestival in Abdijkerk

Een intiem en exclusiefestival ging gisteravond van start in de oudste kerk van Den Haag, de in de eerste helft van de dertiende eeuw gebouwde Abdijkerk in de Willem III straat te Loosduinen. In een serie van vier concerten zal men hoofdzakelijk de aandacht vestigen op de Nederlandse orgelmuziek uit de tijd, waarin het orgel in deze, door graaf Floris IV en zijn gemalin gestichte kloosterkerk zijn definitieve vorm kreeg: de negentiende eeuw.

Oorspronkelijk vervaardigd in 1780 door de Haagse orgelbouwer Joachim Reichner werd het instrument in 1856 getransformeerd door de firma Bätz tot een, aan de tijd aangepast orgel, waarbij het grootste gedeelte van het pijpwerk werd vervangen. In 1975 werden de noodzakelijke reparaties verricht door de bekende firma Flentrop met inachtneming van de negentiende eeuwse dispositie en intonatie,

door
WILLY
LIEVENSE

zodat het instrument nu in bespelbare conditie verkeert.

Het eerste concert van de „Vier Abdijconcerten bij kaarslicht” werd geïllustreerd met een diavertoning van de Bätz-orgels naar een idee van de musicoloog-organist Gert Oost. Het, eveneens door Gert Oost verzorgde programma, dat zowel

afgestemd was op het uiterlijk als op het innerlijk van het instrument, bevatte o.a. een vrolijk Concerto van Ruppe, in zijn tijd organist van de Waalse Kerk, een weelderige sonate van v. Noordt, van 1692 tot 1695 organist van de St. Bavo te Haarlem en variaties op „Wien Neerlands Bloed” van Bastiaans, ook organist van de Bavo.

Tussen de Nederlandse composities prijkte een charmant Tiroler liedje van vader of zoon Mozart, dat Gert Oost vond op een cylinderorgeltje in het Utrechtse museum „Van Speeldoos tot Pierement”.

De overtuigingskracht en vooral het stilistische inzicht, waarmee de werken gepresenteerd werden, de zilveren, joyeuze klank van het orgel, de sfeer in de kerk en het uiterst verzorgde programmaboekje met de vele foto's, verleenden aan deze openingsavond een exclusief karakter. De volgende concerten hebben plaats op 21 april, 5 mei en 19 mei.

Het Vaderland

Concerten bij kaarslicht in de Abdijkerk

„Niet geheel zonder trots biedt de 'Commissie Abdijconcerten' u dit uitgebreide programmaboekje aan." Aldus Henk Lemckert in het 'Ten geleide' van een brochure, die de programma's van de vier concerten bij kaarslicht in de maanden april en mei omvat.

Terecht mag genoemde commissie trots zijn op deze uitgave. Het keurig verzorgde boekje geeft een kort overzicht van de geschiedenis van het fraaie orgel in de aloude Abdijkerk, met illustraties van front en speeltafel, en de volledige dispositie. Daarna volgen twaalf pagina's met uitvoerige gegevens over en foto's van de vier organisten die de bespelingen verzorgen, voorts de programma's met deskundige toelichtingen. Tenslotte een artikeltje over de Abdijkerk door de eeuwen heen, met een foto van het gebouw vóór de laatste restauratie. Kortom, 't resultaat van een originele gedachte, op voorbeeldige wijze uitgevoerd.

Het eerste concert in deze serie vond plaats op vrijdagavond 7 april jl. Ondanks de minder gunstige weeromstandigheden bergde de Abdijkerk zo'n 150 luisteraars binnen haar muren, waar het goed toeven was. De concertgever, Gert Oost, organist van de Pieterskerk te Utrecht, had een programma samengesteld, dat stellig voldeed aan de bedoeling van de Commissie Abdijconcerten; een weergave van werken van nederlandse componisten uit de bodwtijd van het orgel. Hij bracht achtereenvolgens ten gehore: een Concerto in C-groot van Chr. F. Ruppe, in deels galante, deels vroeg-romantische stijl; een „Tiroler Lied mit Variationen" van W. A. Mozart, in een transcriptie voor orgel door Gert Oost van een cilinder behorende bij een salon-orgeltje in het museum „Van speeldoos tot Pierament" te Utrecht, een vrolijk muziekje; een Sonate in a-klein van Sijbr. van Noordt, die gold als één van de beste organisten van zijn tijd (2e helft 17e eeuw); Variaties uit de Fantasie-sonate in Bes-groot over „Wien Neerlands bloed", van Joh. G. Bastiaans, gedurende vele jaren organist aan de Grote of St. Bavo-kerk te Haarlem, hier en daar duidelijk beïnvloed door zijn leermeester en vriend Mendelssohn Bartholdy; een Pastorale en een Fuga, resp. in G-groot en a-klein van Richard Hol, dom-organist te Utrecht en componist van orgel-, orkest- en koorwerken, strijder voor iets Hollands-eigens in onze muziek (hij componeerde ook „liederen in de volkstoön", bijv. „In een blauw geruiten kiel" en „Waar de blanke top der duinen").

Op vrijdag 21 april om 20.15 uur wordt het tweede concert in deze cyclus gegeven door een van de meest veelbelovende jonge organisten in Nederland, de Hagenaar Ben van Oosten. In korte tijd heeft hij al een uitstekende nationale en internationale reputatie opgebouwd. Een voorbeeld hiervan is het concert dat hij vorig jaar mocht geven op het Grand-Orque van de Nôtre-Dame in Parijs, een eer die maar weinig Nederlandse organisten te beurt is gevallen. Op het (wat bescheidener) orgel van de Abdijkerk zal Van Oosten werken uitvoeren van Raack, Van Krieken, Bastiaans, Jan Zwart, Kint, Bonset en Bute. Tot besluit weereen improvisatie over een Nederlands Volkslied. De kerk gaat open om 19.30 uur. Voorverkoop bij de heer Schranke, Willem III straat 116, tegenover de kerk.

ORGELCONCERT
op vrijdag 21 april 1978, aanvang 20.15 uur
door de organist
BEN VAN OOSTEN

Orgelnestor Cornelis Bute met eigen werk geëerd

Cornelis Johan Bute, de blinde, bijna negentig-ijrige nestor van de Nederlandse organisten, die zes decennia lang het beroemde Baeder-orgel in de St. Walburgskerk te Zutphen bespeelde en veel deed voor de herleving van de improvisatiekunst, is gisteren op een heel sympathieke wijze geëerd door een veel jongere collega. De hoogbejaarde kunstenaar die al weer enige tijd in Den Haag woont, was in de Loosduinse Abdijkerk aanwezig toen Ben van Oosten daar zijn feestelijke en voorname „Suite in oude stijl" ten gehore bracht.

Bute hield zich in dit werk aan de beproefde volgorde van in de 18e eeuw geliefde dansen die Bach en diens tijdgenoten zo boeiend wisten te styleren. De hedendaagse componist volgde hun voorbeeld maar bleef zichzelf door de muziek de klank en de sfeer van zijn romantische natuur mee te geven.

Van Oosten, die het karakter van Bute's muziek goed wist te treffen, was met een „echte" 18e eeuwse suite begonnen, afkomstig van de Vlaming Dieudonné Raick en oorspronkelijk voor het tintelend klavecimbel gedacht. Hoewel het stuk het op het Witte-orgel door een

goed gekozen registratie ook best deed, paste het instrument nog beter bij de 19e eeuwse Nederlandse muziek die het grootste deel van het programma in beslag nam. Van de internationaal bekende Johannes Bastiaans was er een fijn gefigureerde, vierstemmige koraalfantasie, van Jan Zwart een nogal retorisch trio en van Jacques Bonset een sterk contrasterende reeks variaties met fuga over een thema van Purcell waarin het gegeven nu eens in neobarokke trant muzikantesk werd aangepakt, dan weer ontwikkeld werd in de magistrale stijl van de Franse symfonische orgelkunst. Aan de pastorale van Cornelis Kint was goed te horen dat de componist geen organist maar een altviolist was; de muziek had een fluwelige, donkere toon en een vloeiende lijn.

Van Oosten die goed op dreef was, besloot zijn optreden met een sterk beeldende, heel vrije en fantastische improvisatie op het Valerius-lied „Merck toch hoe Sterck" waarvan het thema fragmentarisch bouwstoffen leverde tot het aan het slot in aangepaste stylering in zijn geheel verscheen. Een opmerkelijke prestatie!

J. KASANDER

Het Binnenhof, 22 april 1978

Praten met en luisteren naar Cornelis Johan Bute

(Door P. Baak)

Vorige week toog ik diep in de kraag gedoken al zwoegend door de sneeuw - en dat in april - naar de Haagse Kloppstraat, alwaar ik een interview had met de bekende blinde toonkunstenaar Cornelis Johan Bute.

Het gesprek met Cornelis Johan Bute verliep om het eens populair uit te drukken, „van een leen dakje”. Cor Bute, zoals ingewijden en intieme vrienden deze blinde musicus noemen, is met zijn 88 jaren en zilvergrijze haren een nog immer markante figuur. Zijn lange, levendige vingers, die voor hem een meer dan gewone functie hebben, tasten zoekend het tafelkleed voor mij af naar een sigaar.

Levensgeschiedenis

Hij vertelt zijn levensgeschiedenis in levendige taal, tot ze als een boeiend geheel voor mij staat: „Geboren op 22 oktober 1889 in Arnhem uit Nederlandse ouders, kwam ik al vroeg met de muziek in aanraking. Mijn vader was onderwijzer aan het lager onderwijs en bespeelde als hobby viool. Als kind van zeven jaar ging ik naar de Prins Alexanderstichting, een school voor blinden te Bennekom.

In 1898 volgde het blindeninstituut aan de Fortuinstraat te Amsterdam, waar ik orgelonderwijs kreeg van C. F. Hendriks, jr., organist van de Ronde Lutherse kerk en het Concertgebouw. Van B. Idis kreeg ik er pianoles bij. In 1908 heb ik het instituut verlaten en werd in datzelfde jaar benoemd tot assistent-organist van de Hervormde Gemeente in Amsterdam. Op 1 januari 1909 volgde mijn benoeming tot organist van het grote drieklaviers Baeder-orgel in de Nederlands Hervormde St. Walburgkerk te Zutphen, waar ik de opvolger werd van Marius Abraham Brandts Buys. Deze functie heb ik 60 jaar lang bekleed”.

Zijn eerste concert in deze kerk gaf hij op 22 juni 1909. Ik wil

verder niet te diep ingaan op de concerten welke de heer Bute heeft gegeven op „zijn” orgel en andere beroemde instrumenten in den lande. Het zijn er vele geweest! Talloos waren ook de vocalisten die aan het begin van hun loopbaan aan die concerten hebben meegewerkt, zoals Jo Vincent, Louis van Tulder en Willem Ravelli. In 1928 behaalde Cornelis Bute bij de Nederlandse Organisten Vereniging het diploma B (kerk-, concertspel en onderwijs); geëxamineerd door niemand minder dan door de bekende organisten J. H. Besselaar en C. de Wolf.

Brand

De 30ste maart 1948 staat nog diep gegrift in het geheugen van de organist. Met ontsteltenis zagen de Zutphenaren de verwoestende vlammen uit de toren van de St. Walburgkerk slaan. En onder die vlammen wist men het kostbare historische orgel, dat ernstig werd bedreigd, te redden. Brandweerlieden hadden een dicht gordijn van water voor het pronkstuk gelegd, in de hoop dat het vuur op een afstand zou kunnen worden gehouden. En dat gelukte!

De volgende morgen moest en zou organist Bute naar „zijn” orgel. Hij werd met knikkende knieën door de nog rokende puinhopen via de trap naar het instrument geleid. Zou het water het orgel hebben vernield? Helaas was de elektrische stroom voor de windmotor uitgevallen. Gelukkig bleken er onder de omstanders een tweetal potige kerels aanwezig om al trappende de balgen van het orgel van lucht te voorzien. Bute's handen gleden over de klavieren en... het orgel speelde. En even later klonk

door het geteisterde gebouw: „Dankt, dankt nu allen God”. De aanwezigen in de kerk hoorden ontroerd de lofzang aan van een man, wiens orgel als door een wonder gespaard was gebleven. En toen het tweede couplet werd ingezet zong men uit volle borst mee!

Grote bekendheid heeft Cornelis Bute gekregen door zijn talent tot improviseren. Dat was mede aanleiding tot een groot improvisatieconcert op 17 oktober 1938 dat hij te zamen gaf met dr. Anthon van der Horst, Hendrik Andriessen en Jan Mul op het grote Bätz-orgel in de Domkerk te Utrecht. Deze improvisatieconcerten vonden daarna nog plaats in onder andere Leeuwarden en Zutphen. Ze zijn later uitgegroeid tot de befaamde internationale improvisatie-concoursen in Haarlem.

Braille-muziek

Hoe leest de blinde organist zijn muziek? „Ook hier brengt het Braille-schrift uitkomst”, aldus de heer Bute. Met de variaties van de zes punten van het Braille-schrift kan men de noten en alle muziktekens aflezen. „We tasten onze partituur af en spelen ze na. Bij concerten leest de registrant de bedoeelingen van normaal notenschrift af”. Cornelis Bute behaalde in Braille-schrift meerdere diploma's, onder meer het diploma A en B „Esperanto” (1913) en verder Frans, Engels en vanzelfsprekend Nederlands.

De organist verzorgde vele lezingen en was meer dan vijftig jaar koorlid van het Koninklijk Zutphens Mannenkoor. Geen wonder dat de lange staat van dienst deze musicus meerdere onderscheidingen heeft gebracht. Zo verkreeg hij onder meer de gouden medaille „Ridder in de orde van Oranje-Nassau”. Verder schonk op 1 november 1959 de gemeente Zutphen hem de zilveren legpenning van de stad,

De bekende blinde organist/componist Cornelis Johan Bute achter de klavieren van het Baeder-orgel in de Nederlands Hervormde St. Walburgkerk te Zutphen, waar hij 60 jaar lang organist is geweest.

met de inscriptie: „Aan Cornelis Johan Bute als dank voor de bevordering van het muzikleven”. Aan de voorkant van de grote zilveren plak is het wapen van Zutphen geslagen. „Je bent nu ereburger van Zutphen”, voegde de gemeentesecretaris hem bij die gelegenheid toe.

Dat was bij zijn afscheid als stadsbeiaardier van Zutphen. Op zijn zestigste was de heer Bute dat geworden. Het oude klokkenspel uit

de Wijnhuistoren was door de Duitsers gestolen. In 1951 kwam er een nieuw klokkenspel en men stond erop dat Bute beiaardier zou worden. Negen jaar heeft hij ontelbare melodieën over de stad gestrooid. Daarvoor moest hij telkens 173 treden beklimmen.

Op compositorisch gebied heeft Cornelis Bute eveneens met vrucht gewerkt. Voor orgel verschenen onder meer een Toccata over „Ruwe stormen mogen woeden” (1939) en in 1940 zijn meest bekend geworden werk, de „Suite in oude stijl” welke bij Alsbach een herdruk beleefde. Verder componeerde hij koraalbewerkingen over Psalmen en Gezangen en enige pianowerken. Gelukkige jaren braken

in het leven van Bute aan in 1947 toen hij zuster M. J. Holling leerde kennen. Zij traden op 21 juni 1947 in het huwelijk. In 1968 overleed zijn vrouw. Op 5 november 1971 hertrouwde hij.

Ongeval

Tegenslagen heeft Cornelis Bute meermalen ondervonden. Meerdere operaties moest hij ondergaan, en in 1974 overkwam hem in Zutphen een treinongeval. Toen hij wilde uitstappen trok plotseling de trein op, waardoor hij enige meters werd meegesleurd en tussen trein en perron terecht kwam. Na maanden in verschillende ziekenhuizen te hebben gelegen, knapte hij, ondanks zijn hoge leeftijd, weer op.

Het is daarom een verheugend feit dat hij nog immer uiterst actief is als organist en als concertbezoeker.

Concert

In het bijzonder verheugt hij zich op het concert dat de bekende Haagse organist Ben van Oosten zal verzorgen in de nu reeds succesvolle serie „Nederlandse orgelmuziek bij kaarslicht” op vrijdag 21 april in de Nederlands Hervormde Abdijkerk te Den Haag/Loosduinen. „Op dit concert zal Van Oosten dan een integrale uitvoering verzorgen van mijn „Suite in oude stijl” Ik hoop dan met mijn vrouw aanwezig te mogen zijn”. We hopen het met hem.

Concerten bij kaarslicht in de Abdijkerk

„Niet geheel zonder trots biedt de 'Commissie Abdijconcerten' u dit uitgebreide programmaboekje aan." Aldus Henk Lemckert in het 'Tengelleide' van een brochure, die de programma's van de vier concerten bij kaarslicht in de maanden april en mei omvat.

Terecht mag genoemde commissie trots zijn op deze uitgave. Het keurig verzorgde boekje geeft een kort overzicht van de geschiedenis van het fraaie orgel in de aloude Abdijkerk, met illustraties van front en speeltafel, en de volledige dispositie. Daarna volgen twaalf pagina's met uitvoerige gegevens over en foto's van de vier organisten die de bespelingen verzorgen, voorts de programma's met deskundige toelichtingen. Tenslotte een artikeltje over de Abdijkerk door de eeuwen heen, met een foto van het gebouw vóór de laatste restauratie. Kortom, 't resultaat van een originele gedachte, op voorbeeldige wijze uitgevoerd.

Het eerste concert in deze serie zal plaats op vrijdagavond.

Ondanks de minder gunstige omstandigheden be-
kerk zo'n 150 luisteraars.

muren, waar het concertgeve-
de Pieterskerk.

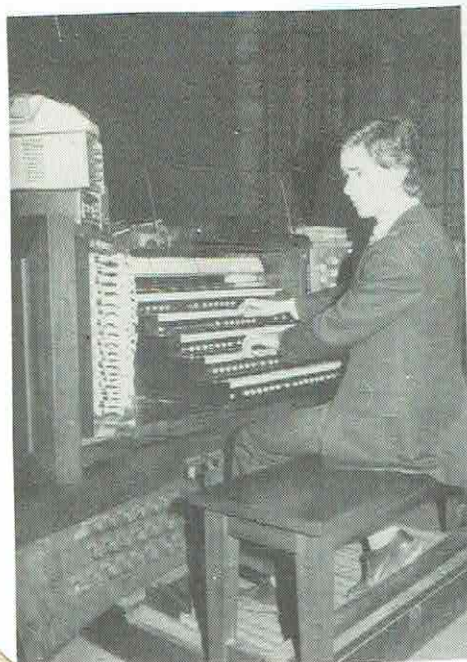
program-
voldes-
Con-
kerk.

De kerk gaat open om 19.30 uur.
Voorverkoop bij de heer Schranke,
Willem III straat 116, tegenover de

ENAS-
KIO-
OCC-
KERK.

6p

ORGELCONCERT op vrijdag 21 april 1978, aanvang 20.15 uur door de organist BEN VAN OOSTEN

duinen").

Op vrijdag 21 april om 20.15 uur wordt het tweede concert in deze cyclus gegeven door een van de meest veelbelovende jonge organisten in Nederland, de Hagenaar Ben van Oosten. In korte tijd heeft hij al een uitstekende nationale en internationale reputatie opgebouwd. Een voorbeeld hiervan is het concert dat hij vorig jaar mocht geven op het Grand-Orque van de Nôtre-Dame in Parijs, een eer die maar weinig Nederlandse organisten te beurt is gevallen. Op het programma zal Van Oosten werken uitvoeren van Raick, Van Krieken, Bastiaans, Jan Zwart, Kint, Bonset en Bute. Tot besluit weer een improvisatie over een Nederlands Volkslied.

De kerk gaat open om 19.30 uur. Voorverkoop bij de heer Schranke, Willem III straat 116, tegenover de

ENAS-
KIO-
OCC-
KERK.

6p

Cornelis Johan Bute, de blinde, bijna negentig-ijrige nestor van de Nederlandse organisten, die zes decennia lang het beroemde Baeder-orgel in de St. Walburgskerk te Zutphen bespeelde en veel deed voor de herleving van de improvisatiekunst, is gisteren op een heel sympathieke wijze geëerd door een veel jongere collega. De hoogbejaarde kunstenaar die al weer enige tijd in Den Haag woont, was in de Loosduinse Abdijkerk aanwezig toen Ben van Oosten daar zijn feestelijke en voorname „Suite in oude stijl" ten gehore bracht.

Bute hield zich in dit werk aan de beproefde volgorde van in de 18e eeuw geliefde dansen die Bach en diens tijdgenoten zo boeiend wisten te styleren. De hedendaagse componist volgde hun voorbeeld maar bleef zichzelf door de muziek de klank en de sfeer van zijn romantische natuur mee te geven.

Van Oosten, die het karakter van Bute's muziek goed wist te treffen, was met een „echte" 18e eeuwse suite begonnen, afkomstig van de Vlaming Dieudonné Raick en oorspronkelijk voor het tintelend klavecimbel gedacht. Hoewel het stuk het op het Witte-orgel door een

goed gekozen registratie ook best deed, paste het instrument nog beter bij de 19e eeuwse Nederlandse muziek die het grootste deel van het programma in beslag nam. Van de internationaal bekende Johannes Bastiaans was er een fijn gefigureerde, vierstemmige koraalfantasie, van Jan Zwart een nogal retorisch trio en van Jacques Bonset een sterk contrasterende reeks variaties met fuga over een thema van Purcell waarin het gegeven nu eens in neobarokke trant muzikantisch werd aangepakt, dan weer ontwikkeld werd in de magistrale stijl van de Franse symfonische orgelkunst. Aan de pastorale van Cornelis Kint was goed te horen dat de componist geen organist maar een altviolist was: de muziek had een fluwelige, donkere toon en een vloeiende lijn.

Van Oosten die goed op dreef was, besloot zijn optreden met een sterk beeldende, heel vrije en fantastische improvisatie op het Valerius-lied „Merck toch hoe Sterck" waarvan het thema fragmentarisch bouwstoffen leverde tot het aan het slot in aangepaste stylering in zijn geheel verscheen. Een opmerkelijke prestatie!

J. KASANDER

Het Binnenhof, 22 april 1978

Orgelklanken bij kaarslicht door Ben van Oosten

Het tweede concert in de succesvolle serie „Nederlandse orgelmuziek bij kaarslicht“ wordt gegeven op vrijdag 21 april, aanvang 20.15 uur, in de eeuwenoude Abdijkerk te Den Haag/Loosduinen door de Haagse stadsgenoot de bekende organist Ben van Oosten.

De organist brengt werken ten gehore van onder andere G.B. van Krieken (Preludium „Eroica“), J.G. Bastiaans, J. Zwart (Trio over „Het gebed des Heeren“), J. Bonset (Variaties en Fuga over een thema van Purcell) en van de 89-jarige stadsgenoot Cornelis Johan Bute diens gehele „Suite in oude stijl“. De hoogbejaarde organist/componist hoopt zelf op het concert aanwezig te zijn. Ben van Oosten besluit het concert met een improvisatie over een bekend Nederlands lied.

De toegang bedraagt f 5,00. CJP-ers, 65-plussers en HCT-leden betalen slechts f 3,50. Verder zijn er aantrekkelijke abonnementen verkrijgbaar voor de overige concerten. Inlichtingen bij de kaartverkoop op de avond van het concert. Verder worden er muziekboeken en grammofoonplaten verkocht.

19 april
De Pauchoorn

Orgelconcert Ben van Oosten

Op vrijdag 21 april om 20.15 uur wordt in de Abdijkerk aan de Willem III-straat het tweede „orgelconcert bij kaarslicht“ gegeven door de bekende Haagse organist Ben van Oosten. Deze, bij Albert de Klerk studerende organist mag tot een van de meest veelbelovende jonge oorganisten in Nederland worden gerekend. Momenteel maakt hij, behalve zijn steeds talrijker wordende recitals in eigen land, regelmatig met groot succes buitenlandse concertreizen (o.a. Nôtre Dame, Parijs!).

In het kader van het thema van de cyclus, 19de-eeuwse Hollandse orgelmuziek, zal Van Oosten werken uitvoeren van Raick, van Krieken, Bastiaans, Jan Zwart, Kint, Bonset en Bute. Laatstgenoemde componist woont thans in Den Haag en zal het concert met zijn aanwezigheid extra luister geven. Het programma wordt besloten met een improvisatie op een Nederlands volkslied. De kerk gaat 19.30 uur open; kaarten à f 5,00 (CJP/HCT/65+ f 3,50) en voordelige abonnementen zijn, behalve op de avond z elf, ook verkrijgbaar bij de heer Schranke, Willem III-straat 116, tegenover de kerk.

Ben v. Oosten speelde Nederlandse muziek

Ben van Oosten, de jongste van de medewerkende organisten aan de serie „Vier Concerten bij Kaarslicht“, verzorgde gisteravond het tweede concert in de Abdijkerk te Loosduinen. De jongste, maar beslist niet de meest onervaren, want de 23-jarige Hagenaar, die nog aan het Amsterdamse Sweelinck conservatorium studeert, heeft reeds een indrukwekkende staat van dienst achter de rug.

Op 15-jarige leeftijd was hij al „vaste“ organist van de Nieuwe Zuiderkerk, terwijl zijn concertagenda nadien gevuld werd met afspraken in Frankrijk, Duitsland, Denemarken en Zweden. Thans is hij verbonden aan de St. Gerardus Majellakerk hier ter stede.

Het motto van de serie: de Nederlandse orgelmuziek uit de tijd, waarin het instrument van de Abdijkerk zijn definitieve constructie kreeg, bracht natuurlijk wat de programmameuze betreft beperkingen met zich mee, terwijl aan de eigen aanleg en voorkeur van de executant niet helemaal tegemoet gekomen kon worden.

Het openingsnummer, een klavecimbelsuite van de achttiende eeuwse Vlaming Diedonné Raick vormde het schalkse aanloopje tot de orgelromantiek van Gerard van Krieken, Johannes Bastiaans, Jan Zwart, Cornelis Kint, Jacques Bonset en Cornelis Bute, een romantiek,

die zich niet steeds in de hoogste artistieke sferen afspeelde.

Om compositorische gracieusheid ging het echter deze avond niet, maar om een kennismaking met muzikale produkten van eigen bodem.

Aantrekkelijk was de laatste Suite van Bute, een thema 80-jarige Hagenaar, die 60 jaar lang organist was te Zutphen. Ook de Variaties en Fuga over een thema van Purcell, die de organist van de Oude Lutherse Kerk te Amsterdam Jacques Bonset schreef, maakten een diepgaande indruk. Het Franse karakter daarvan werd voortbrengt door een zangerige preludie Pastoraal van Cornelis Kint, de enige niet-organist in het gezelschap.

Ben van Oosten liet zich in alle composities kennen als een begaafd volgeling van zijn leermeester Albert de Klerk. In zijn spel werden geen onduidelijkheden of ter versiering van het effect, maar stond een analytische denkwijze borg voor een open muzikale uitdrukking. Alleen in zijn improvisatie op „Mach wie hoe sterck liet hij zich vertoon tot virtuoze, al te weelderige uitspattingen.

door
WILLY
LIEVENSE

Het Vaderland, 22 april 1955

ORGELCONCERT
op vrijdag 5 mei 1978, aanvang 20.15 uur,
door de organist
EWALD KOOIMAN

Orgelconcert in de Abdijkerk

Op vrijdag 5 mei a.s. (bevrijdingsdag) zal het derde concert in de serie concerten bij Kaarslicht in de Loosduinse Abdijkerk worden gegeven.

Deze serie, die zoals u misschien weet, geheel in het teken staat van de Nederlandse orgelmuziek, bestaat uit vier orgelbespelingen die telkens om de veertien dagen in dit fraaie be-
dehuis worden verzorgd.

De orgelsolist is dit keer **Ewald Kooi-
man** een Amsterdamse organist, in
het bezit van de Prijs van Uitnemend-
heid voor orgel en tevens doctor in de
Franse taal- en letterkunde.

Deze talentvolle musicus, als orga-
nist verbonden aan de V.U. in Am-
sterdam, liet onder meer van zich ho-
ren door de plaatopnamen die hij
maakte op het orgel van de Boven-
kerk in Kampen.

Ook herdacht hij onlangs voor de
N.C.R.V. radio de organist Jan Zwart.
Van de Nederlandse werken die hij
vrijdag speelt noemen we: Variaties
over: "Wien Neêrlands bloed..." van
Samuel de Lange Sr., een Andante
van Gerard van Krieken en een Prae-
ludium van Eelke Mobach, vorige
eeuw organist van de Oude Kerk in
Amsterdam.

De traditie wil dat ieder concert in de
Abdijkerk wordt besloten met een
improvisatie. En het ligt voor de hand
dat het thema van deze improvisatie
zal worden gevormd door een lied dat
op deze dag het eerst op de lippen
komt: n.l. Het WILHELMUS!

Aanvang 20.00 uur. Toegang f 5,-.
C.J.P. en 65+ ers F 3,50.

De PostRoom 22-4-78
**Orgelconcert
in Abdijkerk**

Het derde concert in de succes-
volle serie „Nederlandse orge-
lmuziek bij kaarslicht" in de Ab-
dijkerk aan de Willem III straat 40
te Den Haag/Loosduinen zal ge-
geven worden op vrijdag 5 mei,
aanvang 20.15 uur, door de be-
kende Amsterdamse organist dr.
Ewald Kooiman. Het programma
vermeldt ondermeer werken van
S. de Lange, G.B. van Krieken en
E. Mobach. Tot besluit zal de or-
ganist improviseren over ons na-
tionale volkslied.

Orgelconcert in de Abdijkerk

Het derde concert in bovengenoem-
de serie op vrijdag 5 mei jl. trok een
vrij groot aantal belangstellenden,
waaronder verblijdend veel jongeren.
De concertgever, Ewald Kooiman,
die als leerling van Piet Kee de Prix d'
Excellence voor orgel behaalde,
bracht een zeer afwisselend program-
ma, dat orgelwerken bevatte over een
tijdperk van welhaast drie eeuwen,
uit Duitsland, Frankrijk en Neder-
land.

Achtereenvolgens passeerden de re-
vue orgelwerken van Johann Bern.
Bach, Johann Seb. Bach, Johann
Godfried Vierling, Mich. Corrette,
J.A. Lefébure-Wely, Sam. de Lange
Sr., Gerard B. van Krieken en Eelke
Mobach. Muziek dus, die in grote
trekken de barok-, de rococo-, en de
romantiekperiode omvatte.

Onze indrukken samenvattend: een
concert op hoog peil, met groot
inzicht in de stijl der verschillende
tijdperken, virtuoos spel zonder ooit
tot effectbejag te leiden, zorgvuldige
registerkeuze, waardoor een stem-
mingsvol coloriet werd bereikt.
een verrassing was de in deze serie
traditionele improvisatie over een
Nederlands lied. Hiervoor was geko-
zen de melodie van.... "Altijd is Kort-
jakje ziek" een muzikale grap, die
aanvankelijk bij de hoorders een lach-
effect verwerkte. Met stijgende ver-
en bewondering volgden we de varia-
ties op het luchtige melodietje, nu
eens in hoog-iele klanken, dan weer
in romantisch cantabile, gevolg door
staccato-achtige pedaalstoten. Even
verscheen zelfs als een soort cantus-
firmus een strofe uit het aloude Wil-
helmus (wellicht herinnering aan be-
vrijdingsdag, 5 mei?)

Al met al was het een avond waarop
muzikaal veel te genieten viel.

Het 3e concert in
de serie „Neder-
landse orgelmu-
ziek bij kaars-
licht" wordt
vrijdag a.s. in de
Abdijkerk te
Loosduinen ver-
zorgd door dr.
Ewald Kooiman.

Het Vaderland

Loosduinse Krant

Orgelconcert

Als laatste van de serie „Nederlandse Orgelmuziek”, zal op vrijdag 19 mei Albert de Klerk een recital geven in de Abdijkerk. De avond begint om 20.15 uur. Toegangsprijs f 5.-, CJP en 65+ f 3.50.

ORGELCONCERT op vrijdag 19 mei 1978, aanvang 20.15 uur, door de organist **ALBERT DE KLERK**

Abdijkerk - Willem III straat

ORGELCONCERT BIJ KAARSLICHT

op vrijdag 19 mei
door Albert de Kerk (Haarlem)

Aanvang: 20.15 uur.
Kerk open: 19.30 uur.

Hervormd
Loosduinen
19-5-1978

Orgelconcert in de Abdijkerk

Het vierde en laatste concert van de serie „Abdijconcerten bij kaarslicht” op vrijdag 19 mei j. werd gegeven door Albert de Klerk, stadsorganist van Haarlem. Deze in binnen- en buitenland terecht bekende grootmeester op het koninklijke instrument besloot ook het voorgaande van medewerkers aan deze concerten en als bijzonderheid kan nog worden vermeld, dat hij nog in zijn conservatorium-jaren (1937) op een concert het Loosduinse orgel bespeelde. De belangstelling was zeer groot. De overeenstemming met de bedoelingen van de Commissie Abdijconcerten waren voornamelijk werken van Nederlandse orgelcomponisten gekozen. Wij noemen C.F. Hartman, Jacob W. Lustig (begin 18e eeuw organist van de Martinikerk te Groningen), Frederik Nieuwenhuysen (19e eeuw organist van de Domkerk te Utrecht) en Samuel de Lange (van 1863-1874 organist aan de St. Laurenskerk te Rotterdam, als orgelvirtuoos en pedagoog in Duitsland, waar hij o.a. in Dresden en Stuttgart werkte, haast nog meer gewaardeerd dan hier te lande. Van de „buitenlanders” vermelden we George Muffat Elzasser van geboorte, later ook werkzaam te Wenen, Praag, Salzburg en Passau, wel genoemd „der bestbetendste süd-deutsche Komponist seiner Zeit” en Joh. C. Kittel, een van de laatste leerlingen van Joh. Seb. Bach. De Klerk besloot het concert met een improvisatie over een Nederlandse lied. Hievoor was gekozen een lied op het Ontzet van Leiden uit Valerius „GedenckClanck”: G'lijk den grootssten Rapsack, vloot den Speck verbaast Als een wind die blaast. De boeiende vertolking van al deze werken en de verrassend inventieve improvisatie vormden een waardige afsluiting van de serie. Eens te meer leerden we Albert de Klerk kennen als een uitzonderlijk begaafd kunstenaar.

Kaarslicht-serie luchtig gedoofd

In de Loosduinse Abdijkerk vond gisteravond het slotconcert plaats van de serie van vijf avonden onder het motto: „Concerten bij kaarslicht”. Het is wel zeker, dat deze qua publieke belangstelling opvallend succesvolle formule ook volgend jaar weer gehanteerd zal worden.

Haagsche Courant
20 mei 1978

De bekende organist en componist Albert de Klerk blies met een lichtgewichtprogramma figuurlijk het laatste kaarsje uit. Verschillende van de orgelminiaturtjes, die deze stadsorganist van Haarlem speelde, hoorden eigenlijk op een soort promenadeconcert thuis en zo werden ze ook vertolkt: licht, speels maar zeer karakteristiek. Naast bekende werkjes zoals de populaire Voluntary in d van de achttiende-eeuwse Engelsman Stanley en de „Sept Pièces” van Franck, op de grens van het sublieme en het kinderlijke, waren er ook onbekende trouvailles.

De „Toccata Decima” van de Zuidduitse vroeg-barokmeester Georg Muffat trof al direct door zijn grillige originaliteit, die door de krachtige registra-

door Peter Visser.

ties extra werd onderstreept. Op de grens van speeldooismuziek was een ijl werkje van Bernardo Pasquini, waarin Albert de Klerk de juiste toets trof, meer dan in Stanley, waar soms te weinig contrasten waren. Maar in een trio van de Bach-nablaeier Homi-

lius vond deze erudite musicus weer precies de heldere en karakteristieke registratie.

Na twee aardige Tejechische werkjes van Jiri Benda en Frantisek Brixl - beslist origineler dan de gemiddelde produktie van deze tijd tussen Bach en Mozart - en Franck was het woord aan de meer eigentijdse muziek. Na twee verijnde werkjes van de Franse organist Jean Langlais toonde Albert de Klerk met een speelse, bij deze Franse stijl goed aansluitende improvisatie, dat hij zijn granaat naam op dit gebied niet ten onrechte bezit.

ABDIJKERK

Willem III straat 40 - Loosduinen

SERIE NEDERLANDSE ORGELMUZIEK

VIER CONCERTEN BIJ KAARSLICHT

PROGRAMMA

van de concerten op:

VRIJDAG 7 APRIL	GERT OOST
VRIJDAG 21 APRIL	BEN VAN OOSTEN
VRIJDAG 5 MEI	EWALD KOOIMAN
VRIJDAG 19 MEI	ALBERT DE KLERK

Aanvang alle concerten 20.15 uur

Uitnodiging

Het zou de commissie deugd doen als u, na afloop van de concerten, nog even bleef om in het gemeentecentrum onder het genot van een kopje koffie of een glas frisdrank, welke beide tegen zeer redelijke prijzen door de kostenverstrekt worden, wat na te praten.

Als u dat wilt kunt u ook kennis maken met de concertgever van die avond of met hem van gedachten wisselen.

Wij vestigen tevens de aandacht op de tafels waarop boeken, grammofoonplaten en foto's van het orgel verkocht worden.

U kunt hier ook met girobetaalkaarten of bankcheques afrekenen (evenals bij de entree en collecte!)

Na ieder concert is de klaviatuur van het orgel vrij te bezichtigen.

Wilt u s.v.p. in kerk en kloostergang beslist *niet* roken?

Het gebruik van opname-apparatuur is - vanwege de storende werking - *niet* toegestaan.

Alle toelichtingen in dit boekje zijn van de hand van Pieter Baak.

De beschrijving van kerk en orgel werd geleverd door Vincent Hildebrandt.

Loosduinen, april 1978

Ten geleide

Niet geheel zonder trots biedt de „Commissie Abdijconcerten” u dit uitgebreide programmaboekje aan.

Een boekje dat als leidraad dienen kan voor de bezoekers en geïnteresseerden van de vier concerten die tussen 7 april en 19 mei in de fraaie Abdijkerk zullen worden gegeven.

Een korte aanduiding van de achtergronden van deze serie is hier misschien op z'n plaats:

Het leek de commissie niet wenselijk te verzanden in de praktijk van veel orgelconcerten, waarop vaak met grote willekeur velerlei muziek door allerlei mensen ten gehore wordt gebracht.

Ons leek het verstandiger en ook boeiender voor de bezoekers de aandacht te spitsen op één bepaald facet uit de rijke orgelliteratuur.

We beperkten ons, chauvinisten die we zijn, tot de Nederlandse orgelmuziek (althans voor het belangrijkste gedeelte) en wat lag er meer voor de hand om ons, wat de tijdsperiode betreft, te richten op die van de bouwtijd van het orgel, n.l. de negentiende eeuw?

We prijzen ons gelukkig de aangekondigde organisten, die elk weer op hun manier een lans hebben gebroken voor de Hollandse orgelkunst, bereid te hebben gevonden om hun aandeel in deze serie te leveren.

Wij hopen dat u, met ons, van mening bent dat veel orgelmuziek van onze vroege of wat latere vaders het alleszins waard is om als uitgangspunt te fungeren van een reeks concerten in 1978.

TOT SLOT

Wat een voorrecht voor ons als commissie om, in aansluiting op de arbeid van vele generaties vóór ons, te mogen werken binnen deze muren.....

Wat een voorrecht voor u, bezoekers, om even te mogen vertoeven in een wereld van muzikale klanken uit een tijd die toch zo veel goeds in zich had.....

Wij wensen u gelukkige uren!

HENK LEMCKERT

Het orgel in de Abdijkerk

In 1780 gaven de Loosduinse kerkvoogden - daartoe in staat gesteld door een gift van een gemeentelid - de Haagse orgelbouwer Joachim Reichner*) opdracht tot de bouw van een orgel. Het werd een éénmanualig instrument met 10 stemmen en een aangehangen pedaal. Vermeld moeten nog worden twee pauken, die in het orgel waren opgesteld, welke de organist d.m.v. een extra toets kon bedienen. Elf jaar later werd het orgel, eveneens door Reichner, uitgebreid - „omdat het orgel bij het kerkgezag niet voldoende was” - met een rugwerk, waarop 9 stemmen werden gedisponeerd. Daarmee was dus een 19-stemmig orgel ontstaan met hoofd- en rugwerk en een aangehangen pedaal, in een fraaie Louis XVI kas.

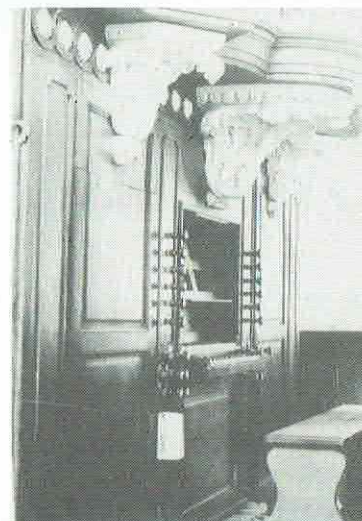
In de veertiger jaren van de vorige eeuw raakte het orgel in verval, zodat de kerkvoogdij moest besluiten het orgel ingrijpend te doen herstellen. Hiervoor werd de firma Bätz & Co. aangezocht - in feite was dit C. G. F. Witte, die in die tijd nog onder de firmanaam Bätz & Co. opereerde.

Het is inmiddels belangrijk te bedenken dat in de vorige eeuw (en niet alleen toen!) het begrip „restaureren” zoals wij dat heden ten dage inhoud geven, volstrekt niet aan de orde was. Men bouwde oude orgels rigoreus om tot de eigen klank-idealen, daarbij hoogstens door financiële beperkingen wat afgeremd.

In 1856 was het de beurt aan het Reichner-orgel om aan zo'n transformatie ten prooi te vallen. Van de oude elementen werd slechts dat bewaard, wat in de nieuwe conceptie gebruikt kon worden. De hoofdwerklade werd vernieuwd, alsmede de toets- en registertraktuur, de klaviatuur en delen van het windwerk. Meer dan de helft van het pijpwerk werd opgeruimd, de rest werd gebruikt voor een nieuwe dispositie en daartoe grondig geherintoneerd (kernsteken, nauwe voetopeningen e.d.) In zijn algemeenheid kan men zeggen dat een veel grondtoniger klankbeeld ontstond, massief en oververzadigd, met een sterke reductie van het karaktersverschil tussen de diverse registers.

In deze staat is het orgel bewaard gebleven tot de dag van vandaag. Het is in onderhoud bij de firma Flentrop, die het in 1975, in aansluiting op de kerkrestauratie, grondig nazag en, waar nodig, repareerde. Daarbij werd op de oorspronkelijke plaats weer een tremulant voor het rugwerk ingebracht en werd een deling gemaakt in de sleep van de bourdon 16' om - vooral bij de begeleiding van de gemeentezang - het gemis van een vrij pedaal wat te verzachten. Aan de 19e-eeuwse dispositie en intonatie van Witte is niets veranderd. Gezien de drastische wijzigingen in 1856 was het onmogelijk het oude Reichner-orgel te

reconstrueren, waarbij trouwens de vraag gesteld kan worden of zulks wenselijk zou zijn geweest.

De huidige dispositie is als volgt:

HOOFDWERK		RUGWERK	
bourdon	16' (W)**)	prestant	8' (W/R)
prestant	8' (W)	bourdon	8' (R)
octaaf	4' (W/R)	octaaf	4' (W)
octaaf	2' (R)	roerfluit	4' (W)
mixtuur III	(W/R)	roerquint	3' (R)
cornet V	(W)	gemshoorn	2' (R)
holpijp	8' (W/R)	dulciaan	8' (W)
fluit	4' (W)	viola di gamba	8' (W)
quint	3' (R)	tremulant	(R/W)
trompet	8' basc/disc (W)		

pedaal (C-d') aangehangen aan HW

**) gedeeld: C-f/C-f'''

W = pijpwerk van Witte

R = oud pijpwerk van Reichner, maar omgeïntoneerd

W/R = combinatie

*) Joachim Reichner werd in 1724 of 1725 in Zwitserland geboren. Later emigreerde hij naar Nederland, waar hij in 1777 een atelier aan de Nieuwe Haven (Spui) betrok.

Naast het Loosduinse orgel bouwde hij het (grotere) orgel in de Oude Kerk te Rijswijk, dat nog in originele staat verkeert.

Na zijn dood in 1805 neemt zijn zoon, Joachim Reichner jr., het bedrijf over.

Het kader van dit programmaboekje laat niet toe verder over het orgel uit te wijden. Tal van interessante gegevens over het oude Reichner-orgel en zijn eerste organisten, de ombouw door Witte en het verdere wedervaren van het orgel in de loop der jaren moeten onvermeld blijven; zo ook de gegevens die bij de laatste opknabbeurt door Flentrop naar boven kwamen.

Al deze informatie is te vinden in de brochure „750 jaar Abdijkerk Loosduinen”, waarin tevens een schat van informatie over de geschiedenis van de kerk zelf.

Inlichtingen bij de Commissie Abdijconcerten.

Gert Oost

Gert Oost, geboren in 1942, studeerde muziekwetenschap aan de Universiteit te Utrecht. Dank zij het bloeiende muzikaleven aan deze Universiteit kreeg hij vele kansen tot praktische muzikbeoefening en als begeleider in diverse ensembles en als solist.

Reeds tijdens zijn universitaire studie begon hij zijn opleiding voor het solo-examen orgel aan het Amsterdams Conservatorium, eerst bij wijlen dr. Anthon van der Horst, later onder leiding van Albert de Klerk.

In het voorjaar van 1968 sloot hij beide studies af: de universitaire studie cum laude en de conservatoriumopleiding met onderscheiding.

In 1970 verkreeg Gert Oost de Prijs van Uitnemendheid voor orgel, na de openbare presentatie daarvan op het Müller-orgel in de Grote- of St. Bavokerk te Haarlem.

Gert Oost heeft een uitgebreide concertpraktijk als organist, begeleider en als solist in concerten met orkest. Hij speelde in vele grote plaatsen in Nederland, o.a. te Amsterdam, Rotterdam, Alkmaar, Haarlem, Utrecht en tevens voor radio en televisie.

Hij is organist van de Pieterskerk te Utrecht.

ORGELCONCERT
op vrijdag 7 april 1978, aanvang 20.15 uur,
door de organist

GERT OOST

PROGRAMMA

1) Diavoorstelling over Bätz-orgels, mondeling toegelicht door organist-musicoloog Gert Oost

2) Concerto in C gr. t. **CHRISTIAN FRIEDRICH RUPPE**
1753-1826

3) Tiroler Lied mit Variationen **WOLFGANG AMADEUS MOZART**
1756-1791

4) Sonate in a kl. t. **SYBRANDUS VAN NOORDT**
2e helft 17e eeuw

5) Variaties uit Fantasie-sonate in
Bes gr. t.: „Wien Neêrlands bloed
door d'aderen vloeit” **JOHANNES GIJSBERTUS BASTIAANS**
1812-1875

6) Pastorale en Fuga in G en e **RICHARD HOL**
1825-1904

(Voor toelichting programma z.o.z.)

COLLECTE BIJ DE UITGANG!

Toelichting op de werken

- 2) Het is bekend dat Christian Friedrich Ruppe, organist van de Waalse Kerk en kapelmeester van de Universiteit te Leiden, een serie van zes en enkele op zichzelf staande orgelconcerten schreef. Tot op heden ontbrak van deze werken ieder spoor. Onlangs werd echter het vanavond uit te voeren concert in C gr. t. teruggevonden, echter niet in partituurvorm, voor orgel en orkest, maar in een transcriptie voor orgel-solo. Zoals alle werken van Ruppe, is het een vrolijk, virtuoos stuk muziek, in een late rococo; vroeg klassieke stijl.
- 3) „Tiroler Lied mit Variationen” van W. A. Mozart, transcriptie voor orgel door Gert Oost van een cilinder behorende bij een salon-orgeltje, dat aanwezig is in het Nationaal Museum „Van Speeldoos tot Pierement” te Utrecht en dat in 1819 werd gemaakt door niemand minder dan Nikolaas Diederik Winckel, de eigenlijke uitvinder van de metronoom, die op het gebied van deze mechanische instrumenten een genie moet zijn geweest. Hoe kwam Winckel aan dit werk van Mozart en welke Mozart wordt hier bedoeld? W. A. Mozart, zijn vader of zijn zoon? De vragen zijn (nog) niet te beantwoorden. Belangrijk is, dat via dit cilinder-orgel een kostelijk stuk muziek bewaard gebleven is.
- 4) Sybrandus van Noordt (2e helft 17e eeuw) was organist van de Oude Kerk te Amsterdam (1679-1692) en van de Grote- of St. Bavokerk te Haarlem (1692-1695). De Sonate in a kl. t. ontstond in 1690; het werk kan op orgel òf op een solo-instrument met orgelbegeleiding gespeeld worden. Speelt men het op orgel, dan kan door de registratie-keuze een solo-instrument gesuggereerd worden. De delen gaan steeds ongemerkt in elkaar over en hebben thematische verwantschap met elkaar. Snelle en langzame delen lijken op dezelfde ostinato-bas te zijn gecomponeerd.
- 5) Johannes Gijsbertus Bastiaans is één van de belangrijkste musici in Nederland gedurende de 19e eeuw, trouw volgeling van de Duitse organistenschool van Friedrich Schneider (Dessau) en Felix Mendelssohn-Bartholdy (Leipzig). Hij was vele jaren organist van de Grote- of St. Bavokerk te Haarlem. Zijn Fantasie-sonate voor orgel ontstond in 1849 en werd waarschijnlijk geschreven t.g.v. de troonsbestijging van Koning Willem III. De Sonate lijkt op de orgel-sonates van Mendelssohn, waaraan ook enkele malen een bestaand koraal ten grondslag ligt.
- 6) Richard Hol (1825-1904) was van 1862-1888 organist van de Domkerk te Utrecht; in deze periode ontstonden vele orgelwerken, die nagenoeg alle in manuscript bewaard bleven. De Pastorale in G gr. t. dateert uit 1872, de fuga in e kl. t. uit 1862. In deze twee werken toont Hol, die meer naam verwierf als componist van orkest- en koorwerken, een grote affiniteit voor het orgel. Mede dank zij de registratie-aanwijzingen geven ze een goed beeld van het orgelspel in Nederland in het midden van de 19e eeuw.

Ben van Oosten

Ben van Oosten werd op 8 april 1955 in Den Haag geboren.

Reeds op zeer jeugdige leeftijd gaf hij blijk van een bijzondere muzikale aanleg.

Op 9-jarige leeftijd ontving hij zijn eerste pianolessen.

In 1969 vervolgde hij zijn studie bij de Voorburgse organist Wim van der Panne.

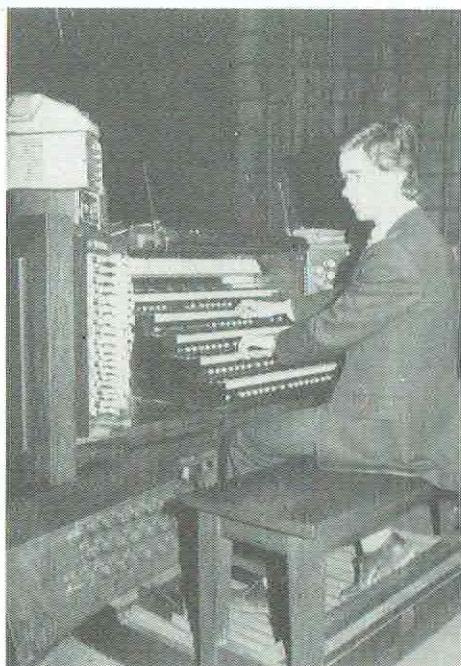
Op 15-jarige leeftijd werd Ben van Oosten benoemd tot organist van de inmiddels afgebroken Nieuwe Zinderkerk te Den Haag.

Sinds die tijd dateren ook zijn concerten in Den Haag en daarbuiten. Momenteel maakt Ben van Oosten, behalve zijn steeds talrijker wordende recitals in eigen land, regelmatig met groot succes buitenlandse concertreizen; vooral naar Frankrijk (o.a. Nôtre-Dame, Parijs), West- en Oost-Duitsland (o.a. Bremen, Dresden, Leipzig), Denemarken en Zweden.

Naast de standaardwerken uit de orgelliteratuur vormen buitengewone werken van moderne meesters een belangrijk deel van zijn repertoire. Zo werden op festivals integrale orgelwerken van Charles Tournemire, Marcel Dupré en Olivier Messiaen uitgevoerd.

Ben van Oosten studeert momenteel aan het Sweelinck-conservatorium te Amsterdam hoofdvak orgel (bij Albert de Klerk) en hoofdvak piano.

Sinds november 1973 is Ben van Oosten als organist/dirigent verbonden aan de St. Gerardus Majellakerk te Den Haag.

ORGELCONCERT

op vrijdag 21 april 1978, aanvang 20.15 uur,
door de organist

BEN VAN OOSTEN

PROGRAMMA

1) Suite in a kl. t.
a. Vivace
b. Andante
c. Rondeau
d. Gigue	DIEUDONNÉ RAICK
1703-1765
2) Preludium „Eroica”	GERARD B. VAN KRIEKEN
1836-1913
3) a. Gefigureerd koraal a 4 voci
„Jesu meine Freude”

b. Trio over
„Het Gebed des Heeren” | JOHANNES GIJSBERTUS BASTIAANS
1812-1875

JAN ZWART
1877-1937 |
| 4) Prélude pastoral | CORNELIS KINT
1890-1944 |
| 5) Variaties en Fuga over een thema
van Purcell | JACQUES BONSET
1880-1959 |
| 6) Suite in oude stijl
a. Prelude
b. Allemande
c. Courante
d. Sarabande
e. Gavotte
f. Air
g. Gigue | CORNELIS JOHAN BUTE
geb. 1889 |
| 7) Improvisatie over een Nederlands lied | |

(Voor toelichting programma z.o.z.)

COLLECTE BIJ DE UITGANG!

Toelichting op de werken

- 1) De Vlaamse organist en componist Dieudonné Raick heeft geen werken nagelaten voor zijn eigen instrument. Voor klavecimbel schreef hij echter talrijke suites, die vaak doen denken aan de Franse stijl, vooral die van Rameau. Daarnaast schijnt ook Händel te hebben ingewerkt op zijn manier van componeren. Het is muziek, die ook op dit Reichner-orgel uitstekend klinkt.
- 2) Gerard B. van Krieken was in zijn tijd een befaamd organist, zowel door zijn concertspel (op uitnodiging van Alexandre Guilmant concerteerde hij in 1889 op de Parijse wereldtentoonstelling) als door zijn degelijk en gloedvol koraalspel. Hij was organist van de Zuiderkerk te Rotterdam. Zijn preludium „Eroica” is opgedragen aan de Deense componist Niels Gade.
- 3a) Johannes Gijsbertus Bastiaans vestigde zich na zijn studies in Duitsland te Haarlem, alwaar hij organist werd van de Grote- of St. Bavokerk en een eigen orgelklas oprichtte. Bovendien legde deze organist de grondslagen voor de „Algemene Bachvereniging” in ons land. Zijn 4-stemmige bewerking over „Jesu meine Freude” heeft een degelijke structuur en verradt de Duitse invloed.
- 3b) Jan Zwart heeft door zijn orgelspel en -composities veel bijgedragen tot de popularisering van het orgelspel. In zijn eigen uitgave van „Nederlandse Orgelmuziek” werd zowel eigen werk als dat van tijdgenoten en de koraalkunst van oude Nederlandse meesters opgenomen. Verder moeten zijn interessante studies over Nederlandse orgelbouw en -muziek genoemd worden. Het trio over „Het Gebed des Heeren” behoort tot zijn beste koraalbewerkingen.
- 4) Hoewel Cornelis Kint geen organist van professie was, maar altist en pedagoog, heeft hij dankbare stukken voor het orgel geschreven. Vaak hebben deze werken, zoals ook zijn „Prélude pastoral”, een Franse inslag.
- 5) Evenals Cor Kint schreef Jacques Bonset romantische impressionistische orgelwerken die een Franse invloed verraden. Hij was organist van de Oude Lutherse Kerk te Amsterdam. In het werk dat u vanavond kunt beluisteren wordt een simpel thema in d kl. t. van de Engelse componist Henry Purcell gevolgd door een zestal variaties, waarvan de eerste een omspeling is van het thema, de tweede dit thema door toonladderfiguren laat begeleiden, de derde verrassende echowerkingen weergeeft, de vierde het oorspronkelijke mineur in majeur laat horen, de vijfde typische carillon-effecten veronderstelt, terwijl de zesde het thema in het pedaal weergeeft. De fuga geeft op haar hoogste punt het thema voor het volle orgel.

- 6) De blinde componist Cornelis Johan Bute was bijna 60 (!!) jaar lang organist van de Walburgkerk te Zutphen. Hij schreef talrijke orgelwerken en propageerde in Nederland de improvisatiekunst. Thans woont Cornelis Bute in Den Haag en het is een verheugend feit, dat hij nog altijd actief is! Zijn „Suite in oude stijl” is een groet naar de oude meesters, zodat we niet alleen qua vorm, maar ook qua stijl weer terug gaan naar het begin van het programma.

Ewald Kooiman

Ewald Kooiman werd geboren in 1938. Na het behalen van het diploma gymnasium studeerde hij muziek aan het Conservatorium van de vereniging „Muzieklyceum” (nu Sweelinck-conservatorium) te Amsterdam en Franse taal- en letterkunde aan de Vrije Universiteit.

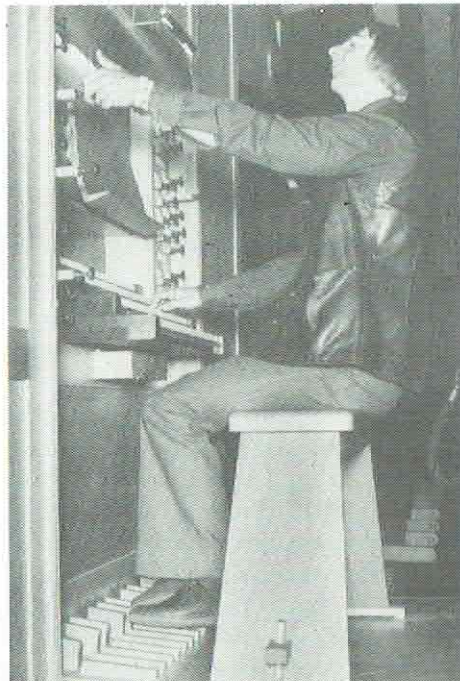
Hij behaalde het diploma solospel orgel met de hoogste onderscheidingen en het doctoraal-examen Franse taal- en letterkunde, eveneens met lof.

Als leerling van Piet Kee verwierf hij de Prix d'Excellence voor orgel. In Frankrijk studeerde hij aan de Universiteit van Poitiers en aan de Schola Cantorum te Parijs, waar hij als leerling van de orgelklas van Jean Langlais de Prix de Virtuosité behaalde.

Ewald Kooiman promoveerde in 1975 tot doctor in de letteren.

Hij is als vast organist verbonden aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en doceert de klassieke Franse orgelliteratuur aan de Internationale Zomer-academie voor organisten in Haarlem.

Hij geeft veelvuldig concerten en maakte diverse grammofoonplaten.

ORGELCONCERT

op vrijdag 5 mei 1978, aanvang 20.15 uur,
door de organist

EWALD KOOIMAN

PROGRAMMA

1) Passacaglia in Bes gr. t.	JOHANN BERNHARD BACH
1676-1749
2) Concerto in G gr. t. (BWV 571)
a. Allegro
b. Adagio
c. Allegro	JOHANN SEBASTIAN BACH
1685-1750
3) Trio in C gr. t.	JOHANN GOTTFRIED VIERLING
1750-1813
4) Magnificat-suite in A gr. t.
a. Plein jeu
b. Duo
c. Trio
d. Récit
e. Musette
f. Grand jeu	MICHEL CORRETTE
1709-1795
5) Variaties over: „Wien Neêrlands
bloed door d'aderen vloeit”	SAMUEL DE LANGE SR.
1811-1884
6) a. Pastorale

b. Andante | JAMES-ALFRED LEFÉBURE-WÉLY
1817-1870

GERARD B. VAN KRIEKEN
1836-1913 |
| 7) Praeludium in d kl. t. | EELKE MOBACH
1836-1898 |
| 8) Improvisatie over een Nederlands lied | |

(Voor toelichting programma z.o.z.)

COLLECTE BIJ DE UITGANG!

Toelichting op de werken

- 1) Johann Bernhard Bach was een tijdgenoot van zijn beroemd familielid Johann Sebastian. Hij was organist in Erfurt, Magdeburg en Eisenach. We kennen van hem een aantal koraalbewerkingen. Het vanavond te spelen werk is onuitgegeven.
- 2) BWV 571 is één van de minder bekende orgelwerken van Bach. Opvallend is de nauwe themaverwantschap tussen deel 1 en 2: het Adagio-thema is de omkering van het thema dat we in het eerste deel horen. Het slot, Allegro, is een beknopte Passacaglia, die doet denken aan soortgelijke werken van Buxtehude.
- 3) Johann Gottfried Vierling was o.m. leerling van Bach's zoon Carl Philipp Emanuel. In zijn werken horen we hoe de galante stijl ook in de orgelmuziek is doorgedrongen.
- 4) Michel Corrette, eerst organist in Rouen en later in Parijs, was één van de laatste Franse organisten die de klassieke vormen van de Franse orgelsuite hanteerden. Het hier gespeelde werk laat duidelijk horen hoezeer de Italiaanse muziek zijn invloed in Frankrijk deed gelden.
- 5) Samuel de Lange sr., senior om hem te onderscheiden van zijn in de vorige eeuw Europese vermaardheid genietende zoon Samuel jr., was organist aan diverse Rotterdamse kerken; hij eindigde zijn loopbaan als organist van de Laurenskerk. In de vorige eeuw was „Wien Neêrlands bloed” het volkslied; verschillende componisten schreven variaties over dit lied (Bastiaans, Van Eyken, Ritter).
- 6a) James-Alfred Lefébure-Wély was in het midden van de vorige eeuw onbetwist de beroemdste Parijse organist; als componist van een uiterst tijdgebonden oeuvre en zeer gezocht virtuoos, is hij nu vrijwel vergeten.
- 6b) Gerard van Krieken was een vooraanstaand Rotterdams organist; hij was bevriend met de beroemde Franse organist/componist Alexandre Guilmant. De later zeer bekend geworden organist Jan Zwart was één van zijn leerlingen.
- 7) Eelke Mobach vertegenwoordigt de Amsterdamse organistenschool van de vorige eeuw. Hij was organist van de Oude Kerk aldaar en leraar aan het Blindeninstituut. Het hier gespeelde Praeludium verradt de enorme invloed die Liszt's Praeludium en Fuga over BACH op een hele organistengeneratie heeft gehad.

Albert de Klerk

Albert de Klerk, geboren in 1917 te Haarlem in het huis naast de familie Andriessen aan de Bakenessergracht, leerde van zijn vader, die dirigent was aan de Sint Josephkerk, de eerste beginselen van de muziek.

Tegelijkertijd zong hij als sopraan in polyfone missen van Palestrina, Orlando di Lasso, Vittoria en in eerste uitvoeringen van Hendrik Andriessen's kerkmuziek. Al vroeg werd hij ook vertrouwd met het gregoriaans en bovendien ontstond hier de grote belangstelling en liefde voor het orgelspel.

Na het Amsterdams Conservatorium te hebben doorlopen en de Prix d'Excellence te hebben verworven, werd hij overal gevraagd om te concateren. Vele concertreizen brachten hem in alle landen van West-Europa, Amerika en Canada.

Hij volgde zijn orgelleraar dr. Anthon van der Horst op als hoofdleraar aan het Amsterdams Conservatorium en werd in 1956 stads-organist van Haarlem, waar hij zich regelmatig laat horen op het orgel van de oude Sint Bavo en het Cavaillé-Coll-orgel in het gemeentelijk Concertgebouw.

Zijn spel werd op meer dan veertig grammofoonplaten vastgelegd, waarbij de plaat, waarop hij antieke orgeltjes bespeelt (Kleinorgel), een Edison verwierf.

Albert de Klerk dirigeert in zijn vrije tijd en schreef als componist een groot aantal werken voor zijn instrument, waaronder twee concerten voor orgel met orkest, kamer- en kerkmuziek.

ORGELCONCERT
op vrijdag 19 mei 1978, aanvang 20.15 uur,
door de organist

ALBERT DE KLERK

PROGRAMMA

1) Passacaglia	GEORG MUFFAT
1653-1704
2) a. Fuga in Bes gr. t.
b. Fuga in G gr. t.	CORRADO FEDERIGO HURLEBUSCH
1695-1765
3) Suite in A gr. t.
a. Prélude
b. Allemande
c. Courante
d. Sarabande
e. Gigue	JAKOB WILHELM LUSTIG
1706-1796
4) Gezang 31
(op de wijze van Psalm 65)	FREDERIK NIEUWENHUIJSEN
1756-1841
5) Drie Preludes
a. Allegro moderato
b. Moderato
c. Allegro	JOHANN CHRISTIAN KITTEL
1732-1809
6) a. „Ermuntre dich mein
schwacher Geist”
b. „Nun freut euch
lieben Christen gemein”	JOHANN CHRISTOPH OLEY
1738-1789
7) Fantasie-Sonate nr. 2 in d kl. t.
a. Maestoso
b. Andante
c. Allegro con fuoco
d. Fuga, moderato	SAMUEL DE LANGE JR.
1840-1911
8) Improvisatie over een Nederlands lied	

(Voor toelichting programma z.o.z.)

COLLECTE BIJ DE UITGANG!

Toelichting op de werken

- 1) Georg Muffat, organist en componist, studeerde in zijn jeugd te Parijs bij Jean-Baptiste Lully, daarna aanvaardde hij de plaats van organist aan de kathedraal van Straatsburg, maar door de oorlog begaf hij zich naar Wenen en daarna naar Rome, waar hij verbleef tot 1690. Teruggekomen in Duitsland-Oostenrijk werd hij eerst benoemd in Salzburg en daarna volgde de plaats als dom-organist te Passau. Zijn internationale contacten hebben op zijn composities grote invloed gehad.
- 2) Wat wij van Hurlebusch weten is dat hij in Brunswijk is geboren en van 1743 tot zijn dood organist was aan de Oude Kerk te Amsterdam. Hij componeerde opera's, cantates, werken voor klavecimbel en een aantal fuga's voor orgel.
- 3) Ook Jakob Lustig was geboortig uit Duitsland, maar werd reeds op 22-jarige leeftijd organist aan de Martinikerk te Groningen. Hij vertaalde in het Nederlands o.a. het reisdagboek van Burney en de Fluitschool van Quantz. Naast theoretische werken schreef hij een twaalfstal Suites voor Klavier.
- 4) Frederik Nieuwenhuijsen werd in 1756 te Zutphen geboren, doch verliet zijn geboorteplaats in 1778 om zich als dom-organist in Utrecht te vestigen. Hij moet een veelzijdig musicus geweest zijn, die zowel de viool, het klokkespel als het orgel kundig bespeelde. Merkwaardig zijn z'n Gezangbewerkingen, deels streng geharmoniseerd maar met grillige tussenvoegsels gelardeerd.
- 5) Johann Christian Kittel was één van Bach's laatste leerlingen. Sinds 1756 organist te Erfurt. Hij componeerde Preludes voor orgel, waarbij de geest van de zonen van Bach duidelijk aan het licht komt.
- 6) Johann Christoph Oley moet in contact geweest zijn met de familie Bach. Van zijn hand bestaan verschillende werken van Johann Sebastian, die men overschreef om het werk te leren kennen. Als componist was hij autodidact. Zijn koraalbewerkingen boeien door hun originele stijl en lichte toets.
- 7) Samuel de Lange was werkzaam als organist aan de St. Laurenskerk te Rotterdam tussen 1863 en 1874. Werkte daarna in Parijs, Keulen, Den Haag, Dresden en Stuttgart waar hij in 1911 overleed.
Voor orgel schreef hij o.a. acht Sonates en technische oefeningen voor het pedaalspel. Verder componeerde hij belangrijke werken voor koor. Zijn liederen zijn van internationaal niveau.

De Abdijkerk

De Abdijkerk is het oudste gebouw van 's-Gravenhage, gebouwd in de eerste helft van de 13e eeuw, toen de kuststrook van Holland nog door woeste duinen gekenmerkt werd. Ter hoogte van het huidige Loosduinen had de Hollandse graaf Floris IV een landgoed. Daarop stichtte de graaf, samen met zijn vrouw Machteld, omstreeks 1230 een klooster, waarvan de kapel tot op de dag van vandaag bewaard is gebleven als de Loosduinse Abdijkerk.

Het nieuwe klooster, bevolkt door nonnen, werd in 1233 opgenomen in de orde der Cisterciënzers en in 1250 door Paus Innocentius IV tot abdij verheven. Mede door de goede relaties met de gravelijke en andere adellijke families, heeft de abdij een welvarend bestaan gehad. Rond 1573 kwam daar echter abrupt een einde aan, toen de Spanjaarden het gehele complex afbraken, uit angst dat de geuzen het als bolwerk zouden gebruiken. De kerk bleef zwaar gehavend over. Intussen waren vele Loosduiners de protestantse leer aan gaan hangen en in 1578 kon een eerste predikant worden benoemd. Werd eerst provisorisch in een schuur samengekomen, in 1580 wezen de Staten de vervallen kerk toe aan de protestanten. Deze knapten de kerk zo goed mogelijk op. Het koor werd niet herbouwd. In 1791 bleek een tweede herstel noodzakelijk, terwijl de kerk in 1908 werd vergroot met een neogotisch transept.

Al deze veranderingen hadden tot gevolg dat het uiterlijk van de kerk onherkenbaar was veranderd. Gaandeweg werd duidelijk dat alleen een ingrijpende restauratie het historische kerkgebouw zou kunnen redden van verdere ontluistering en algeheel verval. Uiteindelijk kon in 1969 tot deze restauratie worden overgegaan. Zeer globaal laat deze zich in vier punten onderscheiden:

- (1) Het in 1908 aangebrachte neogotische transept ontsierde de kerk in ernstige mate; tevens stond het - 60 jaar na de bouw - reeds op instorten. Het stond dan ook van het begin af vast dat deze aanbouw zou worden afgebroken.
- (2) Voorafgaande aan de restauratie werd een gedegen oudheidkundig onderzoek verricht, dat voor menige verrassing zorgde. Zo kwamen de oorspronkelijke ramen weer te voorschijn, met in het oudste deel de markante dubbele ramen, zoals we die uit de Vlaamse Schelde-Gotiek kennen (Damme, Lissewege, Aardenburg). Ook de toren is daar een uiterst fraai voorbeeld van. Tevens werden fragmenten van de vroegere kloostergang teruggevonden, alsmede de mooie toegangspoorten vanuit die gang tot de kerk. Op grond daarvan werd besloten deze kloostergang te reconstrueren: op die manier zou tevens een verbinding tot stand gebracht kunnen worden tussen kerk, consistorie en gemeentecentrum.
- (3) De nieuwe consistorie werd gebouwd op de plaats waar plattegronden van de kerk uit vroeger eeuwen ook een consistorie aangeven.
- (4) Er werd een nieuw, modern gemeentecentrum gebouwd voor de diverse kerkelijke activiteiten, tegen de oostmuur van de kerk, waarmee tevens het ontbreken van een koorpartij althans van buiten minder opvallend lijkt. Door de bouw van het dwarsschip in 1908 op de plaats van het vroegere koor was bij het bodem-

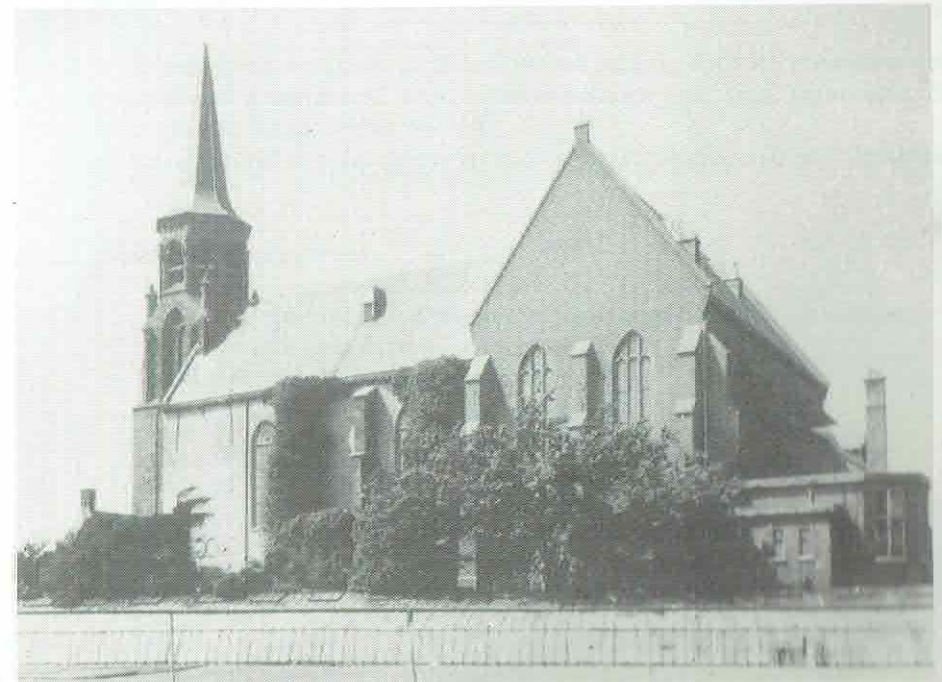
onderzoek weinig over de aard van de koorsluiting terug te vinden; mede daardoor was een reconstructie onmogelijk.

De gerestaureerde kerk werd in 1975 weer in gebruik genomen.

De preekstoel stamt uit de eerste helft van de 17e eeuw. Het is één van de weinig oorspronkelijk beschilderde preekstoelen in Holland en tevens de enige waarop de Tien Geboden zijn geschilderd.

Over de geschiedenis van de Abdijkerk is veel te vertellen. Het bestek van dit programmaboekje laat niet toe hier meer over uit te wijden. Een schat van informatie vindt u in de brochure „750 jaar Abdijkerk Loosduinen”, waarin uitgebreide gegevens over de geschiedenis van het Cisterciënzer klooster, de latere Ned./Herv. Dorpskerk en de recente restauratie. Hierin ook een uitvoerig verhaal over het orgel, de preekstoel en de legende van de gravin van Henneberg. Het geheel is geïllustreerd met meer dan 20 foto's.

Inlichtingen: Commissie Abdijconcerten.

Commissie Abdijconcerten

De commissie bestaat uit drie leden en wordt gevormd door:

Vincent Hildebrandt (Abdij-organist)

Pieter Baak

Henk Lemckert

Eerstgenoemde verzorgt het secretariaat, laatstgenoemde de penningen, terwijl het (omvangrijke) publiciteitswerk wordt verzet door Pieter Baak.

Het secretariaats-adres is: Willem III straat 40, Den Haag.

De commissie werkt geheel voor eigen rekening en risico. Met nadruk moet vermeld worden dat de entreegelden, zelfs bij een groot aantal bezoekers, *niet* voldoende zijn om de bedragen die nodig zijn voor de kerkhuur, honoraria en drukkosten, te voldoen.

DE COLLECTE BIJ DE UITGANG MAG DAN OOK DOOR NIEMAND ALS OVERBODIG WORDEN BESCHOUWD EN MOET ZELFS ZEER DRINGEND WORDEN AANBEVOLEN!

Ook is het misschien een goede gedachte om een bedrag, dat toch misschien voor „een” goed doel gereserveerd wordt, aan te wenden voor *onze* commissie, die daardoor van wat zorgen wordt bevrijd.

Het zal ieder bekend zijn dat giften voor dit soort doeleinden fiscaal aftrekbaar zijn.

Ons bankrekeningnummer is:

Ned. Middenstandsbank 66.91.17.617

t.n.v. Commissie Abdijconcerten, Lohengelinstraat 7, Den Haag.

Gebruikt u giro, dan:

Giro 60.000 (Ned. Middenstandsbank)

met vermelding van bovenstaand bankrekeningnummer.